

Wykład:

***MAKROEKONOMICZNE***

***PODSTAWY***

***GOSPODAROWANIA***

# Makroekonomia vs. mikroekonomia

**Makroekonomia** - zajmuje się współzależnościami pomiędzy wielkimi agregatami, takimi jak: produkt krajowy brutto, dochód narodowy, konsumpcja, inwestycje, oszczędności, zasoby kapitału, wielkość zatrudnienia, poziom cen, podaż pieniądza, budżet państwa, bilans płatniczy itp.

**Mikroekonomia** - zajmuje się badaniem zachowań indywidualnych uczestników gospodarki rynkowej oraz analizą rynków poszczególnych dóbr i usług.

# Makroekonomia vs. mikroekonomia

## Makroekonomia

Studia nad całą gospodarką

### Typowe analizy

Wzrost gospodarczy  
Wahania koniunktury  
Handel międzynarodowy

### Zakres zainteresowań

Zatrudnienie i bezrobocie  
Konsumpcja i oszczędności  
Inwestycje  
Pieniądz i banki  
Wydatki rządowe i podatki  
Inflacja

## Mikroekonomia

Studia nad indywidualnymi konsumentami, producentami oraz rynkami i cenami

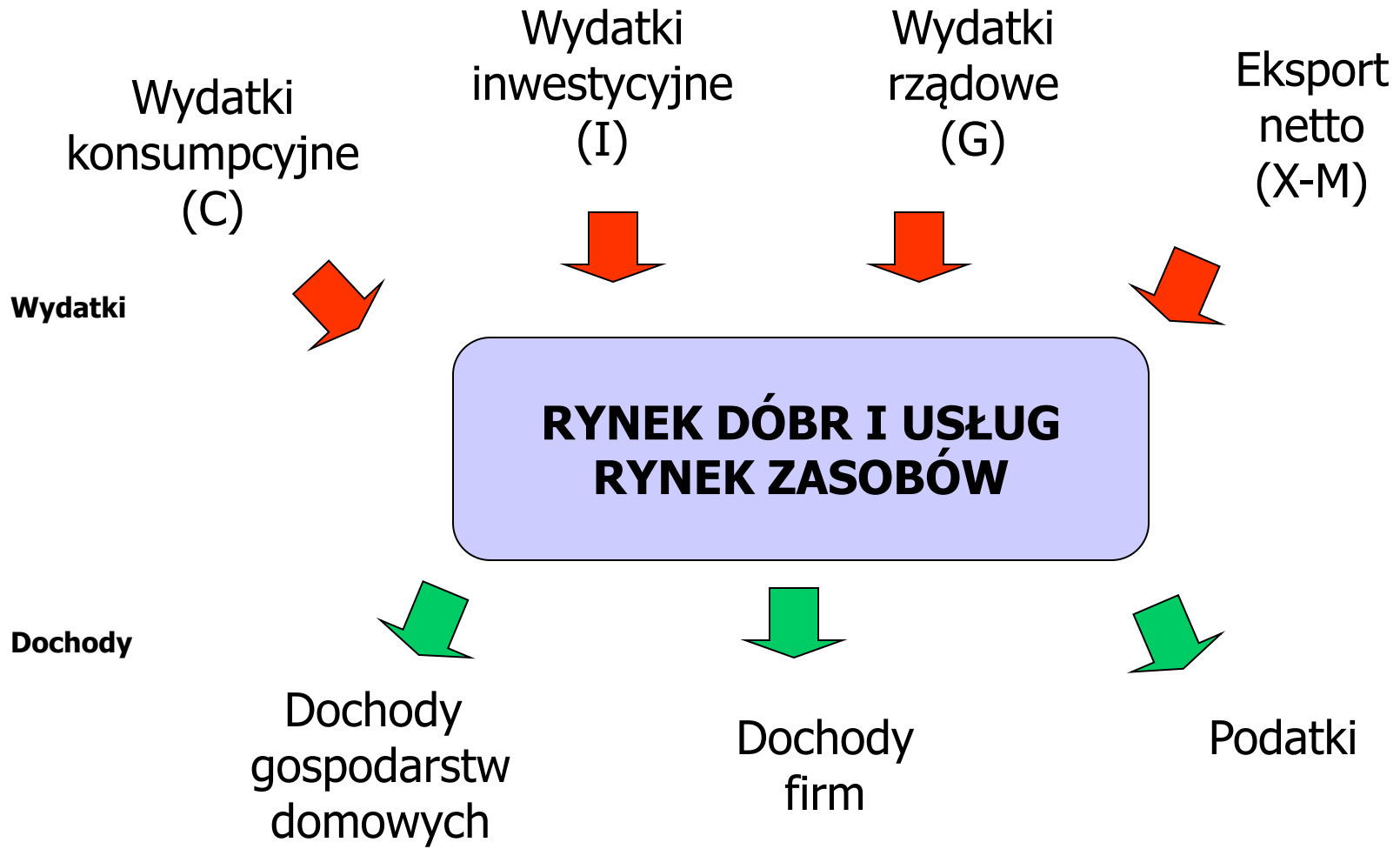
### Typowe analizy

Rynki dóbr konsumpcyjnych  
Rynki dóbr inwestycyjnych

### Zakres zainteresowań

Ceny produktów i usług  
Zyski, koszty  
Regulacje  
Zachowania konsumentów  
Zachowania producentów  
Konkurencja

# Wydatki i dochody

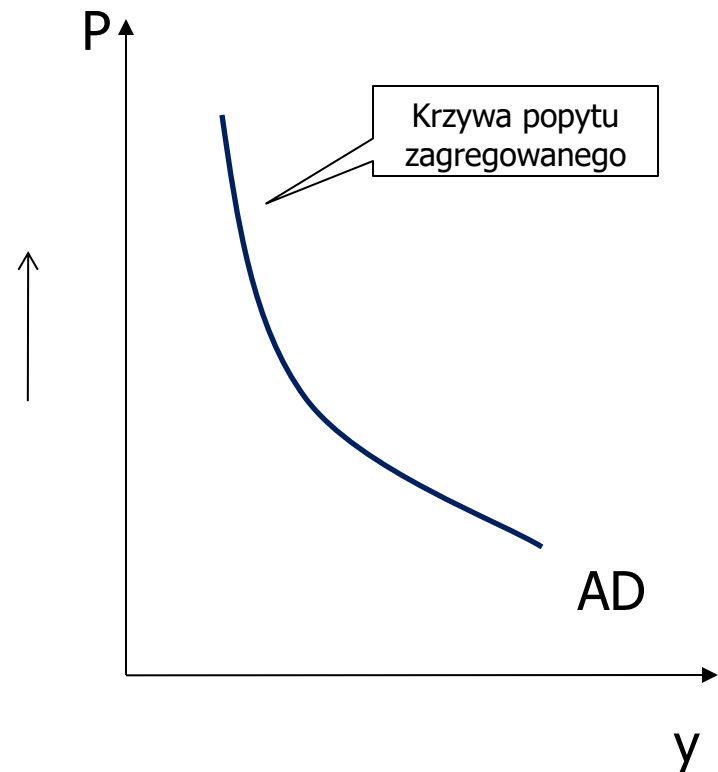


# Popyt zagregowany (AD)

Popyt zagregowany – suma wydatków konsumpcyjnych, inwestycyjnych, rządowych oraz eksportu netto.

Popyt zagregowany (AD) maleje, gdy rośnie ogólny poziom cen, bo:

1. zmniejszają się dochody realne ludności;
2. zmniejsza się realna wartość wielu aktywów;
3. rośnie stopa procentowa;
4. zmniejsza się eksport netto.



## **Popyt zagregowany (AD)**

$$**Y_d = C + I + G + NX**$$

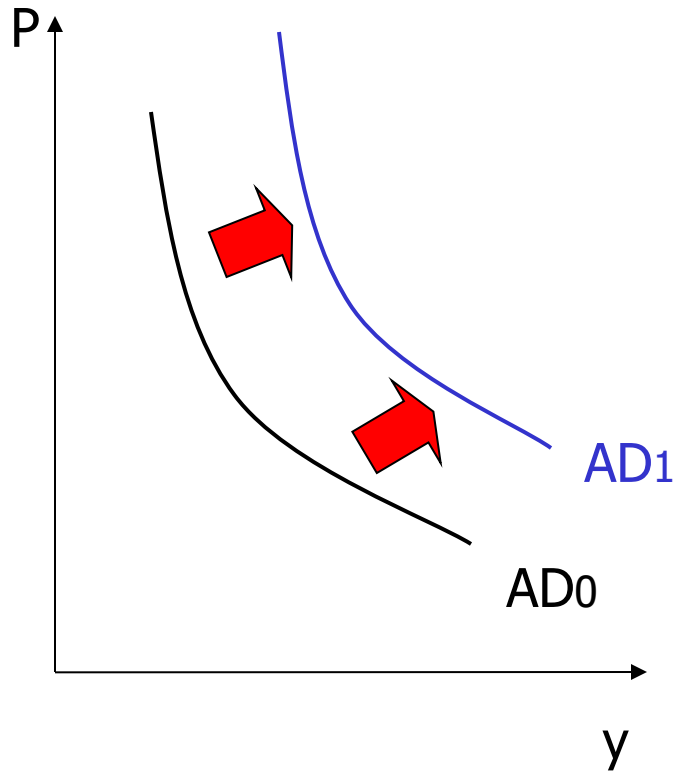
Zagregowany popyt – całkowity popyt (wydatki) na wszystkie dobra i usługi w gospodarce w danym okresie.

# Struktura wydatków w ramach PKB, Polska 2021

| Pozycja         | Wartość<br>(w mld zł) | % PKB |
|-----------------|-----------------------|-------|
| Konsumpcja      | 1 455                 | 55%   |
| Inwestycje      | 572                   | 22%   |
| Wydatki rządowe | 493                   | 19%   |
| Eksport netto*  | 87                    | 3%    |
| PKB             | 2 631                 | 100%  |

\* eksport 1 518 mld zł, import 1 431 mld zł

# Przyczyny przesunięcia krzywej AD



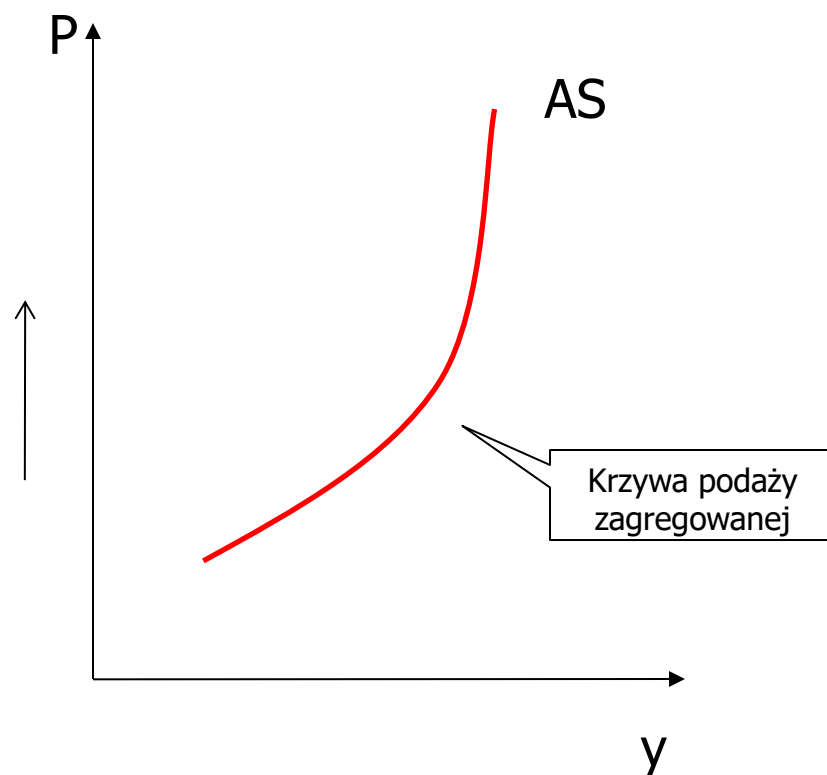
1. zmiany dochodów realnych
2. zmiany stóp %
3. zmiany oczekiwań
4. zmiany w polityce budżetowej
5. zmiany w polityce monetarnej

# Podaż zagregowana (AS)

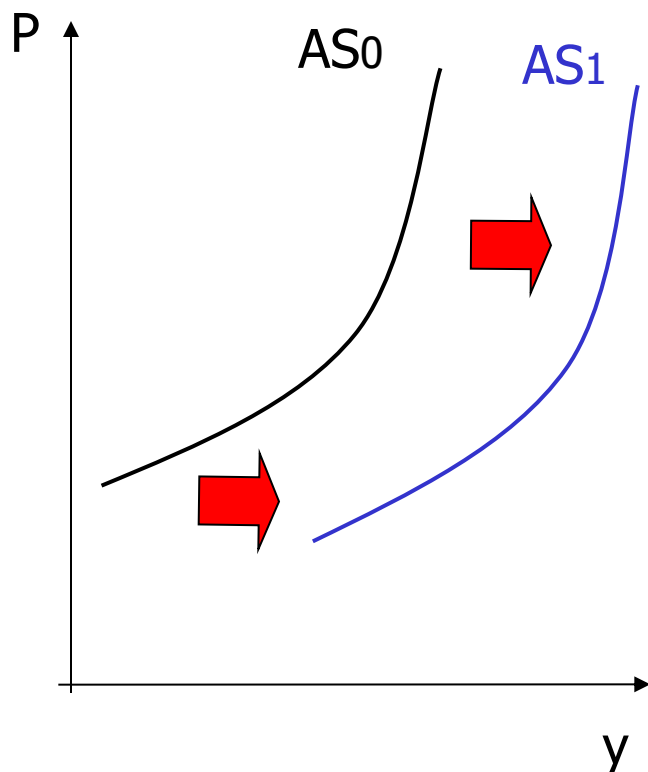
Podaż zagregowana – suma podaży (produkcji) dóbr i usług w gospodarce.

Podaż zagregowana (AS) zwiększa się, gdy rośnie ogólny poziom cen (P), bo:

- 1.rosną zyski producentów (w krótkim okresie);
- 2.występuje iluzja pieniężna.

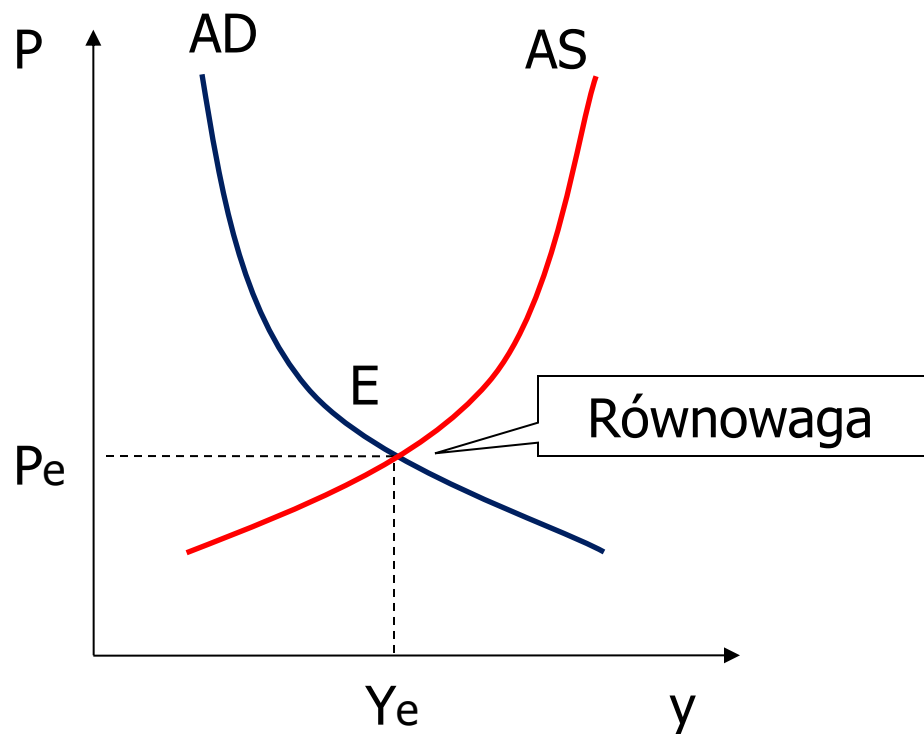


# Przyczyny przesunięcia krzywej AS



1. zmiany podaży zasobów
2. zmiany technologiczne
3. zmiany oczekiwań
4. zmiany w polityce budżetowej
5. zmiany w polityce monetarnej

# Równowaga makroekonomiczna ( $AD=AS$ )

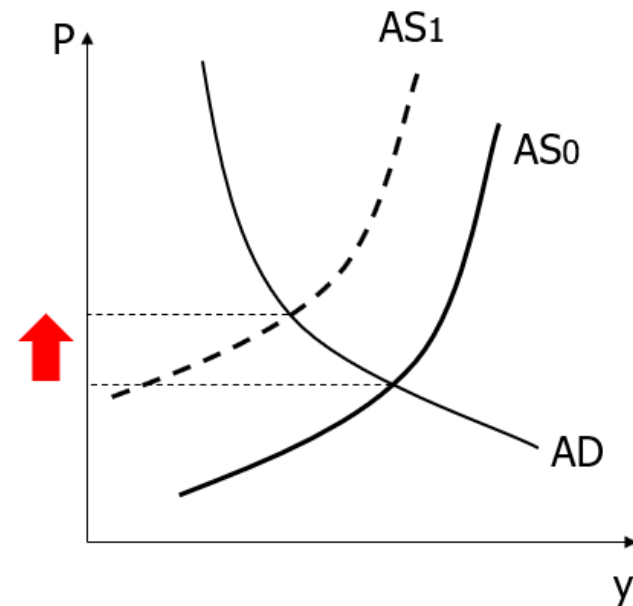


# Lockdowny a ceny



**AutoTrader** Price change April to May 2020

|                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1</b><br><br><b>RENAULT SCENIC</b><br><b>+15.7%</b><br>(+£1,302)<br><small>selling price change month on month</small> | <b>2</b><br><br><b>PEUGEOT 3008</b><br><b>+14.9%</b><br>(+£1,536)<br><small>selling price change month on month</small> | <b>3</b><br><br><b>PEUGEOT 3008</b><br><b>+13.6%</b><br>(+£1,477)<br><small>selling price change month on month</small> | <b>4</b><br><br><b>PEUGEOT 2008</b><br><b>+12.1%</b><br>(+£1,846)<br><small>selling price change month on month</small> | <b>5</b><br><br><b>MERCEDES-BENZ B CLASS</b><br><b>+12.1%</b><br>(+£1,913)<br><small>selling price change month on month</small> |
| <b>6</b><br><br><b>RENAULT MEGANE</b><br><b>+11.3%</b><br>(+£753)<br><small>selling price change month on month</small>   | <b>7</b><br><br><b>AUDI Q5</b><br><b>+11.1%</b><br>(+£2,196)<br><small>selling price change month on month</small>      | <b>8</b><br><br><b>TOYOTA YARIS</b><br><b>+11.1%</b><br>(+£1,566)<br><small>selling price change month on month</small> | <b>9</b><br><br><b>PEUGEOT 3008</b><br><b>+11.0%</b><br>(+£1,533)<br><small>selling price change month on month</small> | <b>10</b><br><br><b>VOLKSWAGEN TOUAREG</b><br><b>+10.9%</b><br>(+£3,242)<br><small>selling price change month on month</small>   |

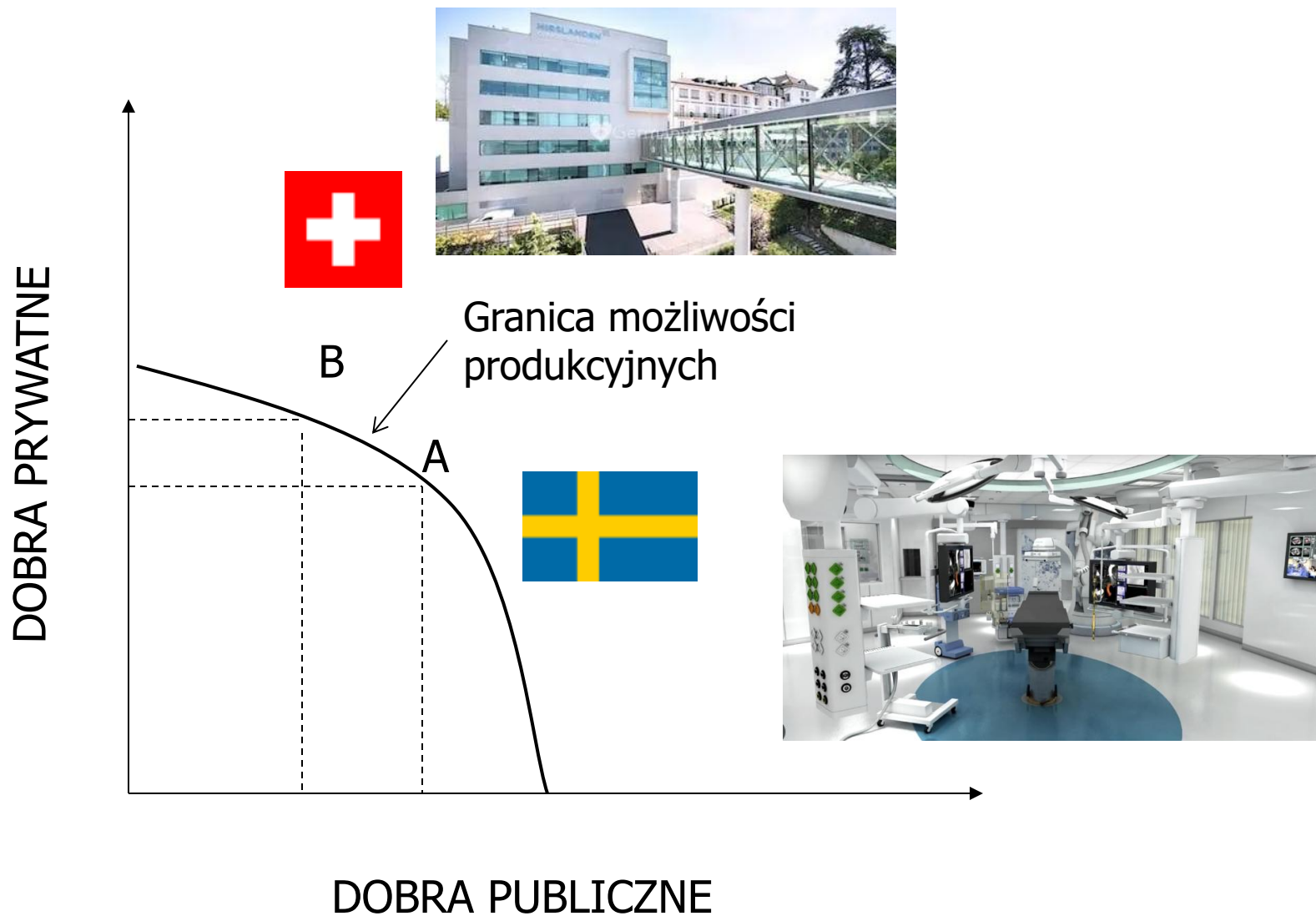


# Dobra prywatne a dobra publiczne

Dobra prywatne - korzystają z nich pojedynczy ludzie lub firmy; osoby, które nie posiadają wystarczających dochodów mogą być wykluczone z korzystania z dóbr prywatnych; ceny dóbr prywatnych wyznacza najczęściej rynek.

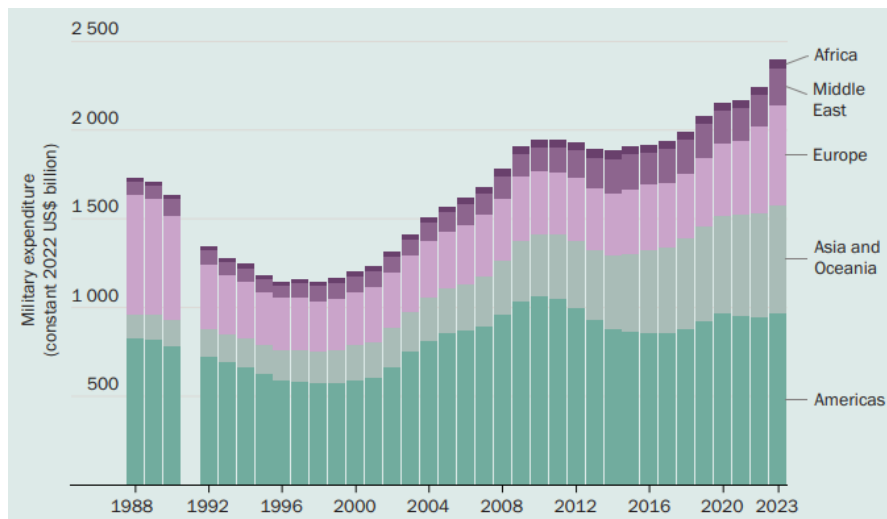
Dobra publiczne - korzystają z nich najczęściej duże grupy ludzi, nie można nikogo wykluczyć z korzystania z tych dóbr, korzystanie z tych dóbr przez kolejne osoby nie powoduje wzrostu kosztów (koszty krańcowe zbliżone do zera).

# Dobra publiczne vs. dobra prywatne



# Wydatki militarne, 1988-2024 (w mld USD)

2653 mld USD (2024)



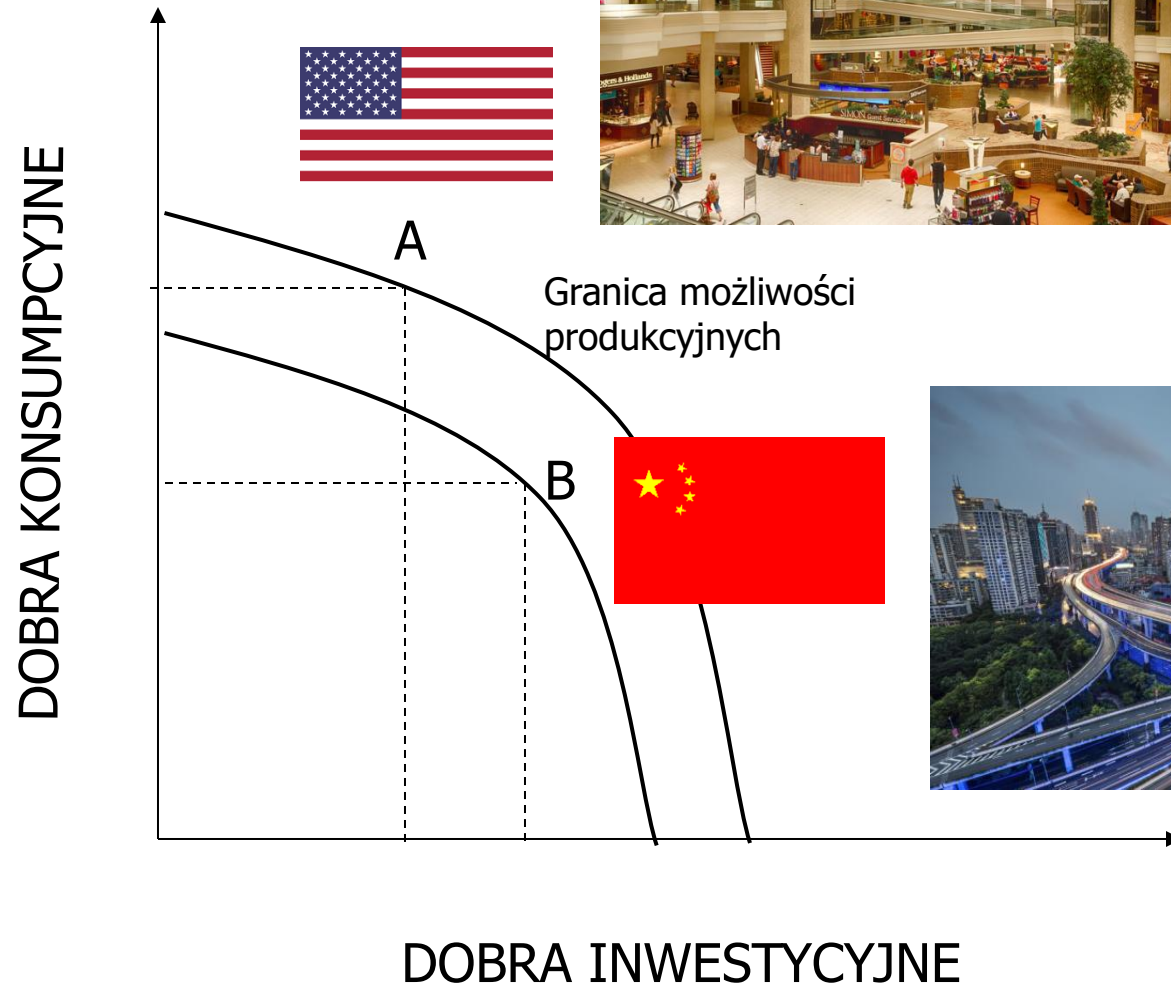
Źródło: SIPRI, 2025.

| Country        | 2019 | 2022 | 2023 | 2024 |
|----------------|------|------|------|------|
| USA            | 734  | 861  | 916  | 997  |
| China          | 240  | 292  | 297  | 314  |
| Russia         | 65   | 102  | 109  | 149  |
| Germany        | 49   | 56   | 67   | 88   |
| India          | 71   | 80   | 82   | 86   |
| United Kingdom | 57   | 64   | 75   | 82   |
| Saudi Arabia   | 65   | 71   | 78   | 80   |
| Ukraine        | 6    | 41   | 65   | 65   |
| France         | 50   | 55   | 59   | 65   |
| Japan          | 51   | 43   | 48   | 55   |
| Korea, South   | 44   | 46   | 48   | 48   |
| Israel         | 20   | 23   | 27   | 47   |
| Poland         | 12   | 15   | 26   | 38   |
| Italy          | 26   | 35   | 37   | 38   |



Na świecie ok. 8 mln osób umiera z głodu lub niedożywienia w ciągu każdego roku, za **6 mld USD** można uratować wszystkie te osoby (głównie dzieci).

# Dobra konsumpcyjne vs. dobra inwestycyjne



# Stopa inwestycji\* w krajach OECD oraz w krajach BRICS

| Kraj         | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|--------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Australia    | 27,9 | 26,9 | 26,2 | 25,4 | 24,0 | 24,4 | 23,3 | 22,6 | 22,4 | 22,9 | 23,2 |
| Austria      | 23,0 | 22,7 | 22,7 | 23,1 | 23,6 | 24,1 | 24,9 | 25,0 | 26,5 | 25,7 | 24,4 |
| Kanada       | 24,2 | 24,4 | 23,9 | 22,8 | 22,7 | 22,7 | 22,6 | 23,5 | 24,0 | 23,1 | 22,9 |
| Dania        | 19,1 | 19,2 | 19,9 | 21,0 | 21,2 | 21,7 | 21,2 | 22,3 | 22,6 | 23,3 | 21,8 |
| Francja      | 22,0 | 21,8 | 21,5 | 21,8 | 22,5 | 22,9 | 23,5 | 22,9 | 24,2 | 24,8 | 24,8 |
| Niemcy       | 19,9 | 20,0 | 20,0 | 20,3 | 20,4 | 21,1 | 21,4 | 21,6 | 21,8 | 22,6 | 21,9 |
| Grecja       | 11,2 | 10,8 | 10,8 | 11,0 | 11,8 | 11,1 | 10,7 | 12,0 | 13,3 | 13,7 | 13,9 |
| Irlandia     | 18,6 | 20,6 | 24,1 | 35,8 | 33,2 | 28,4 | 54,3 | 42,4 | 23,3 | 26,6 | 23,4 |
| Włochy       | 17,2 | 16,7 | 16,9 | 17,2 | 17,5 | 17,8 | 18,0 | 18,0 | 20,4 | 21,8 | 21,2 |
| Japonia      | 24,6 | 25,1 | 25,0 | 24,8 | 25,0 | 25,3 | 25,5 | 25,5 | 25,6 | 26,0 |      |
| Korea Płd.   | 29,1 | 29,0 | 29,0 | 29,7 | 31,5 | 30,4 | 30,1 | 31,3 | 31,6 | 32,0 | 32,2 |
| Holandia     | 18,4 | 17,6 | 22,1 | 20,0 | 20,1 | 20,4 | 21,3 | 21,7 | 21,6 | 21,4 | 20,5 |
| Norwegia     | 23,4 | 23,7 | 23,7 | 25,1 | 24,4 | 23,8 | 26,6 | 27,4 | 23,2 | 19,7 | 23,4 |
| Polska       | 19,0 | 20,1 | 20,4 | 18,5 | 17,6 | 18,7 | 18,9 | 18,3 | 17,0 | 16,8 | 17,8 |
| Hiszpania    | 17,4 | 17,8 | 18,0 | 18,0 | 18,7 | 19,4 | 20,0 | 20,4 | 19,8 | 20,1 | 19,3 |
| Szwecja      | 22,4 | 23,2 | 23,8 | 24,2 | 25,1 | 25,2 | 24,4 | 25,1 | 25,4 | 26,8 | 26,7 |
| Szwajcaria   | 26,2 | 26,4 | 26,4 | 26,5 | 27,1 | 26,6 | 26,6 | 26,6 | 26,6 | 26,0 | 25,9 |
| Wielka Bryt. | 15,9 | 16,5 | 17,3 | 17,7 | 18,1 | 17,9 | 18,0 | 17,3 | 17,3 | 18,1 | 18,3 |
| USA          | 19,7 | 20,3 | 20,4 | 20,4 | 20,6 | 20,9 | 21,0 | 21,3 | 21,2 | 21,3 |      |
| Brazylia     | 20,9 | 19,9 | 17,8 | 15,5 | 14,6 | 15,1 | 15,5 | 16,6 | 18,9 | 18,8 | 16,5 |
| Rosja        | 21,9 | 21,4 | 20,6 | 21,9 | 22,0 | 20,7 | 20,9 | 21,6 | 19,7 | 20,7 | 21,9 |
| Indie        | 31,3 | 30,1 | 28,7 | 28,2 | 28,2 | 29,5 | 28,5 | 27,3 | 28,9 | 29,2 | 31,3 |
| Indonezja    | 32,0 | 32,5 | 32,8 | 32,6 | 32,2 | 32,3 | 32,3 | 31,7 | 30,8 | 29,1 | 29,3 |
| Chiny        | 44,5 | 43,9 | 42,1 | 41,6 | 41,9 | 42,8 | 42,8 | 42,5 | 42,0 | 41,9 |      |

Gross fixed capital formation (GFCF) (formerly gross domestic fixed investment) - includes land improvements plant, machinery, and equipment purchases; and the construction of roads, railways, and the like, including schools, offices, hospitals, private residential dwellings, and commercial and industrial buildings.

Zródło: World Bank, 2024.

# Linie kolejowe wysokich prędkości, Chiny



## Railway map of People's Republic of China

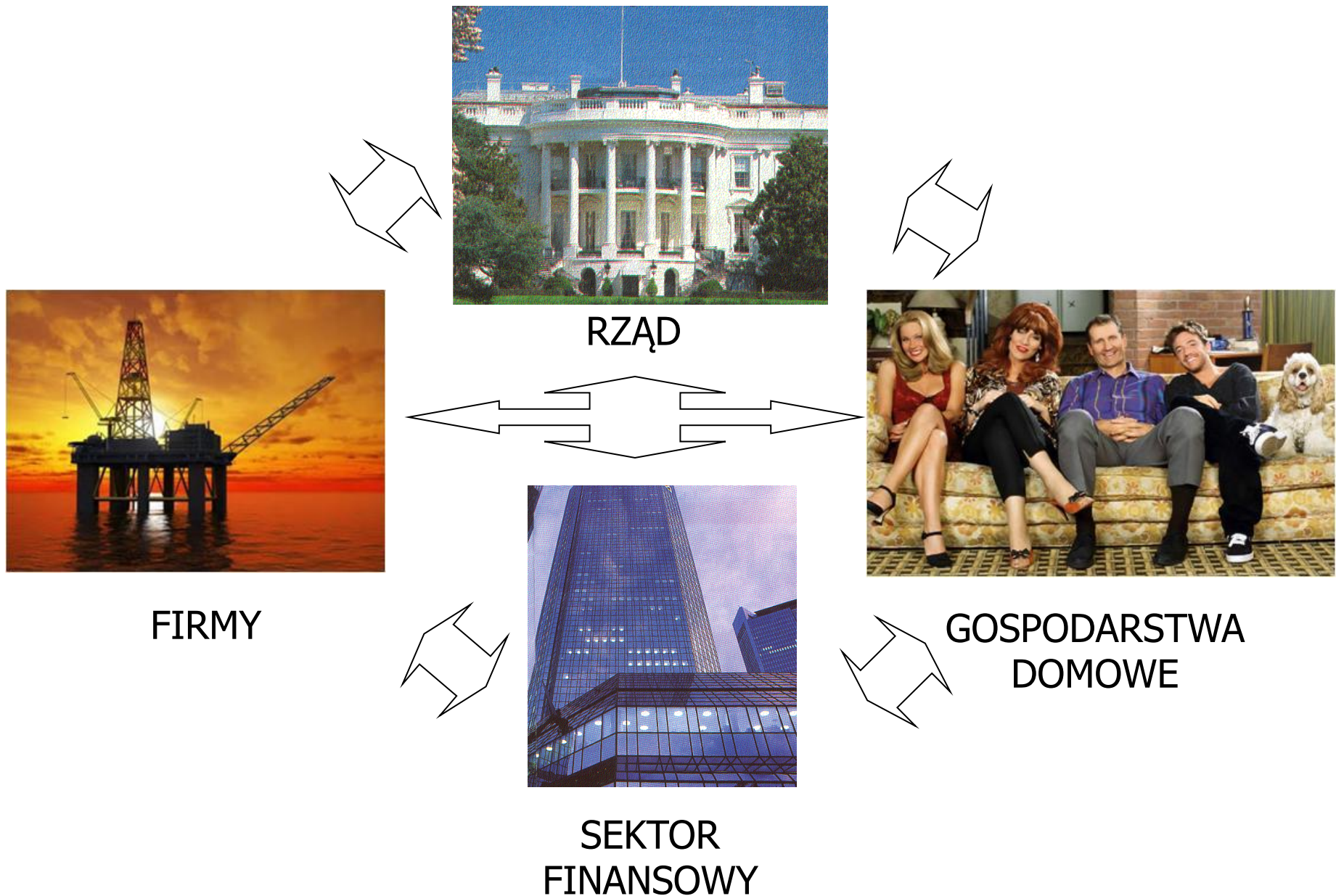
Colored lines showing CRH and other high speed rail services

Last update: 2023-11-27



46 000 kilometrów (2024)

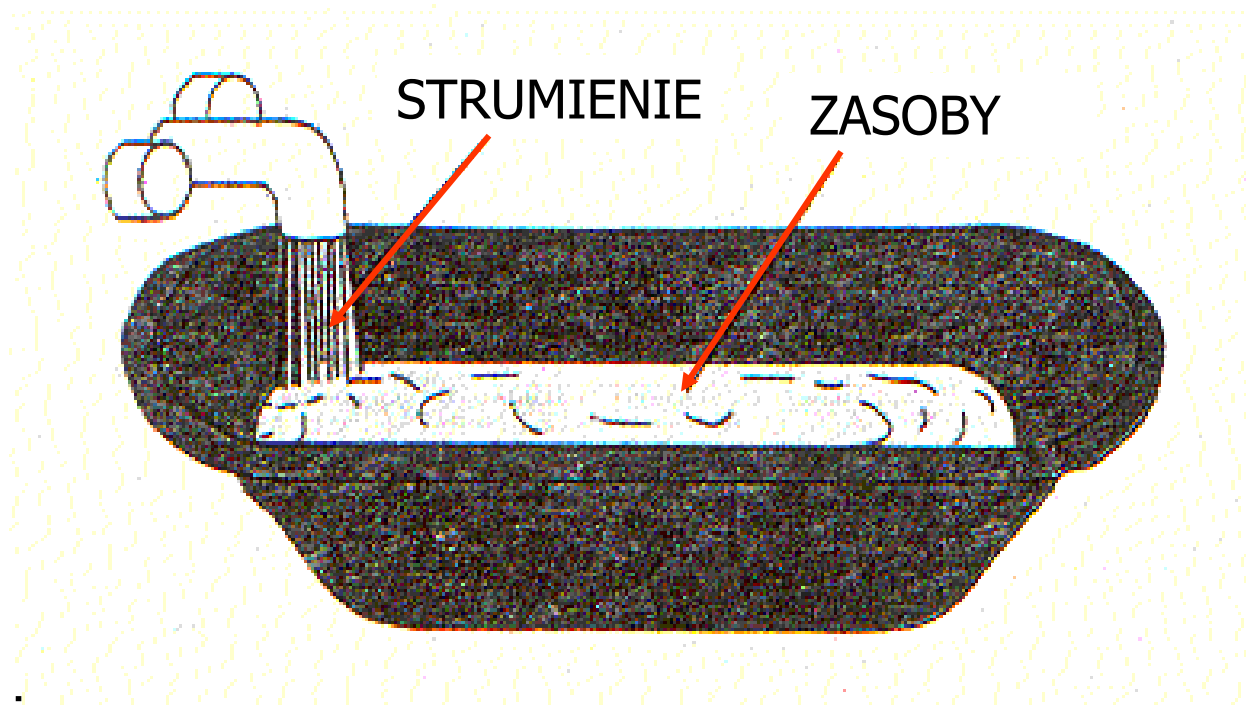
# Aktorzy gry rynkowej



# Rynki makroekonomiczne

|                           |                                                                                                            |
|---------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Rynek zasobów</b>      | łączy gospodarstwa domowe z przedsiębiorstwami i rządem, poprzez podaż i popyt na pracę, ziemię i kapitał. |
| <b>Rynek dóbr i usług</b> | łączy gospodarstwa domowe z przedsiębiorstwami i rządem, poprzez podaż i popyt na dobra i usługi.          |
| <b>Rynek finansowy</b>    | łączy gospodarstwa domowe z przedsiębiorstwami i rządem, poprzez podaż i popyt na fundusze finansowe.      |

# Zasoby i strumienie



## Strumienie:

- dochody
- liczba osób zwolnionych z pracy
- inwestycje
- deficyt budżetowy

## Zasoby:

- majątek
- liczba zatrudnionych
- kapitał rzeczowy
- dług publiczny

# Program społeczny 500 plus

800 plus  
=  
63,7 mld zł  
(2024)

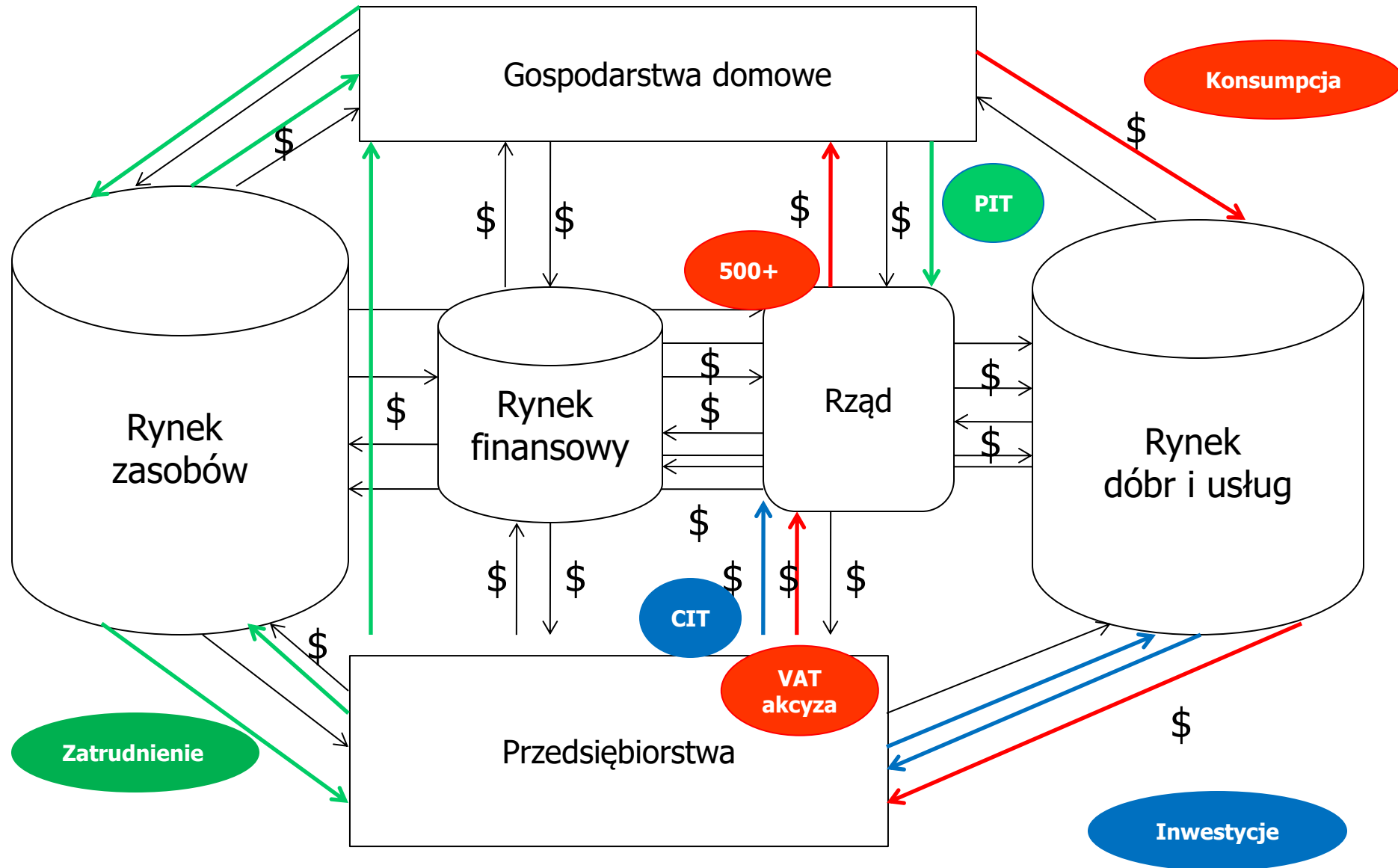
| Wyszczególnienie                                   | 2017                                            | 2018 | 2019 | 2020 |
|----------------------------------------------------|-------------------------------------------------|------|------|------|
|                                                    | Budżet państwa<br>i budżet środków europejskich |      |      |      |
|                                                    | mld zł                                          |      |      |      |
| 1                                                  | 2                                               | 3    | 4    | 5    |
| Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne                | 78,3                                            | 76,8 | 88,1 | 89,4 |
| Rodzina                                            | 39,3                                            | 39,9 | 48,8 | 59,2 |
| Transport i łączność                               | 24,6                                            | 30,8 | 25,5 | 44,3 |
| Obrona narodowa                                    | 29,8                                            | 34,8 | 35,7 | 43,7 |
| Rolnictwo i łowiectwo                              | 24,3                                            | 29,7 | 28,3 | 33,7 |
| Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej   | 6,3                                             | 6,2  | 7,0  | 30,3 |
| Szkolnictwo wyższe i nauka                         | 22,8                                            | 24,9 | 27,4 | 29,8 |
| Obsługa długu publicznego                          | 29,6                                            | 29,5 | 27,3 | 29,3 |
| Administracja publiczna                            | 15,6                                            | 15,6 | 16,9 | 28,1 |
| Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa | 16,1                                            | 16,8 | 18,9 | 19,7 |

Źródło:  
NIK, 2021.

Koszt programu w 2016 roku przekroczył **17 mld zł** i objął 3,8 mln dzieci (2,78 mln rodzin).

W 2020 r. na program Rodzina 500 plus przeznaczono **40,6 mld zł**, tj. o 9,4 mld zł (o 30,3%) więcej niż w 2019 r. Nastąpiło rozszerzenie programu na wszystkie dzieci do lat 18.

# Wskaźniki makroekonomiczne a program 500+



# Koniunktura gospodarcza

500+

| Wskaźnik                      | 2015   | 2016   | 2017   | 2018   | 2019   | 2020   | 2021   |
|-------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Konsumpcja (w mld zł)         | 1 046  | 1 076  | 1 164  | 1 233  | 1 303  | 1 300  | 1 454  |
| Inwestycje (w mld zł)         | 367    | 342    | 348    | 398    | 433    | 428    | 447    |
| Stopa wzrostu (w %)           | 4,4    | 3,0    | 5,1    | 5,9    | 4,5    | -2,0   | 6,8    |
| Pracujący (w tys. osób)       | 14 830 | 15 293 | 15 711 | 15 950 | 16 121 | 14 789 | 15 021 |
| Bezrobotni<br>(w tys. osób)   | 1 563  | 1 335  | 1 082  | 969    | 866    | 1 046  | 895    |
| Wynagrodzenia<br>(wzrost w %) | 4,5    | 4,3    | 3,7    | 5,4    | 4,8    | 2,9    | 3,0    |
| Stopa inflacji /CPI/<br>(w %) | -0,9   | -0,6   | 2,0    | 1,6    | 2,3    | 3,4    | 5,1    |
| Saldo budżetu<br>(w mld zł)   | -42,6  | -46,2  | -25,4  | -10,4  | -13,7  | -85,0  | -26,4  |

## Dochody budżetu państwa z tytułu 4 najważniejszych podatków (w mld zł)

Źródło: GUS (2018).

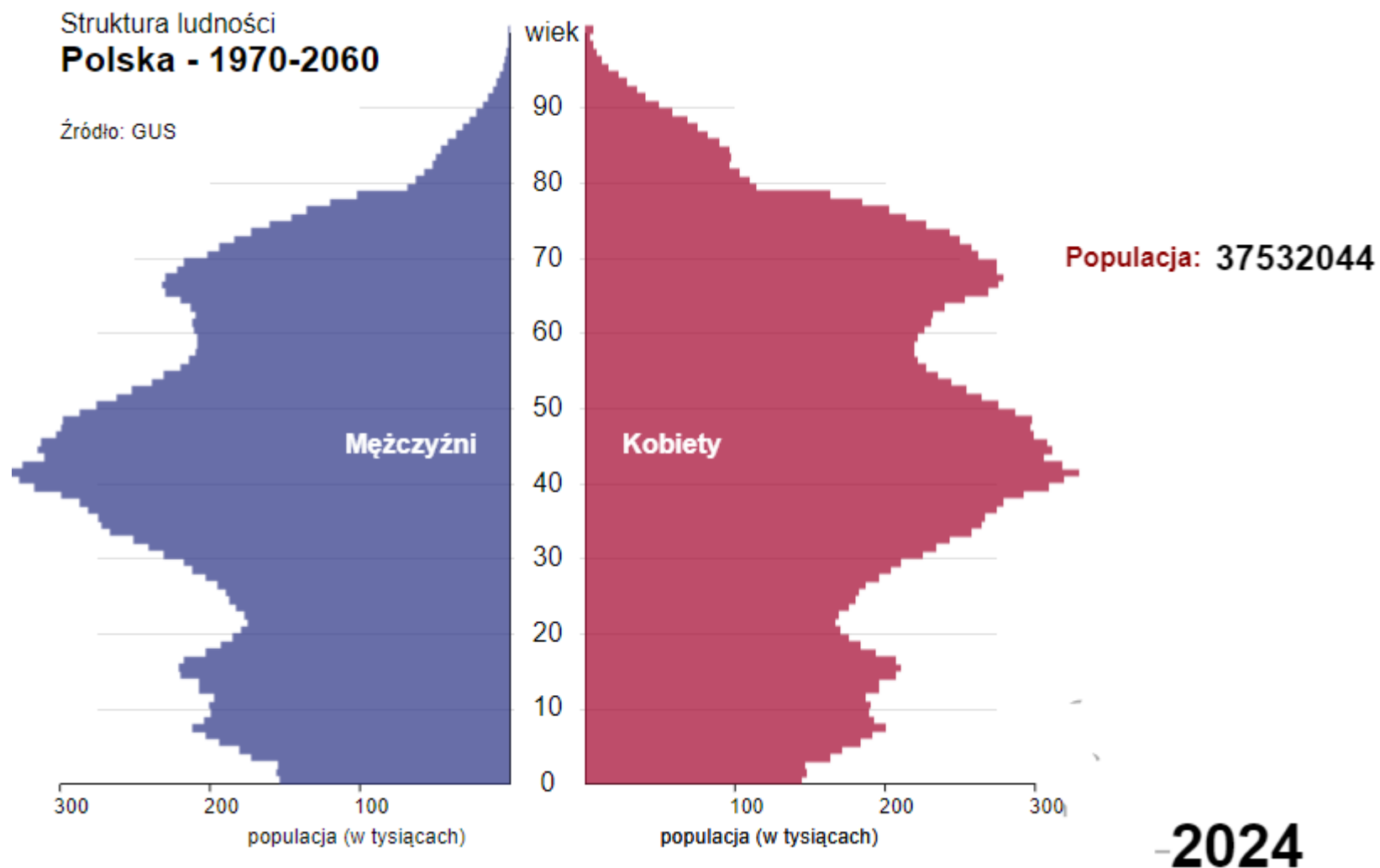
| Podatek | 2015  | 2016  | 2017  | 2018  | 2019  | 2020  | 2021  |
|---------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| VAT     | 123,1 | 126,6 | 156,8 | 174,9 | 180,9 | 184,6 | 215,7 |
| Akcyza  | 62,8  | 65,7  | 68,3  | 72,1  | 72,4  | 71,8  | 75,8  |
| PIT     | 45,0  | 48,2  | 52,7  | 59,6  | 65,4  | 63,8  | 73,6  |
| CIT     | 25,8  | 26,4  | 29,8  | 34,6  | 40,0  | 41,3  | 52,4  |

# Rola gospodarstw domowych w obiegu określonym



1. Dostarczają zasoby (praca)
2. Otrzymują wynagrodzenie
3. Kupują dobra i usługi
4. Oszczędzają i pożyczają
5. Płacą podatki, otrzymują transfery
6. Korzystają z dóbr publicznych

# Liczba i struktura ludności w Polsce, 2024



Źródło: GUS, 2024.

# Liczba gospodarstw domowych w Polsce

| Wyszczególnienie<br>Specification | Ogółem<br>Total                                    | Liczba osób w gospodarstwie domowym<br>Number of persons in the household |      |      |      |                          |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|------|------|------|--------------------------|
|                                   |                                                    | 1                                                                         | 2    | 3    | 4    | 5 i więcej<br>5 and more |
|                                   | w liczbach<br>bezwzględnych<br>in absolute figures | struktura pozioma (w %)<br>horizontal structure (in %)                    |      |      |      |                          |
| Ogółem Total                      |                                                    |                                                                           |      |      |      |                          |
| 2011                              | 12 517 584                                         | 25,5                                                                      | 20,9 | 18,7 | 15,9 | 19,1                     |
| 2021                              | 12 516 459                                         | 22,6                                                                      | 25,1 | 19,0 | 16,3 | 17,0                     |
| Miasta Urban areas                |                                                    |                                                                           |      |      |      |                          |
| 2011                              | 8 585 891                                          | 28,8                                                                      | 23,5 | 20,1 | 15,2 | 12,4                     |
| 2021                              | 8 463 935                                          | 26,9                                                                      | 28,2 | 19,5 | 14,5 | 11,0                     |
| Wieś Rural areas                  |                                                    |                                                                           |      |      |      |                          |
| 2011                              | 3 931 693                                          | 18,3                                                                      | 15,2 | 15,5 | 17,3 | 33,6                     |
| 2021                              | 4 052 524                                          | 13,5                                                                      | 18,5 | 18,2 | 20,2 | 29,6                     |

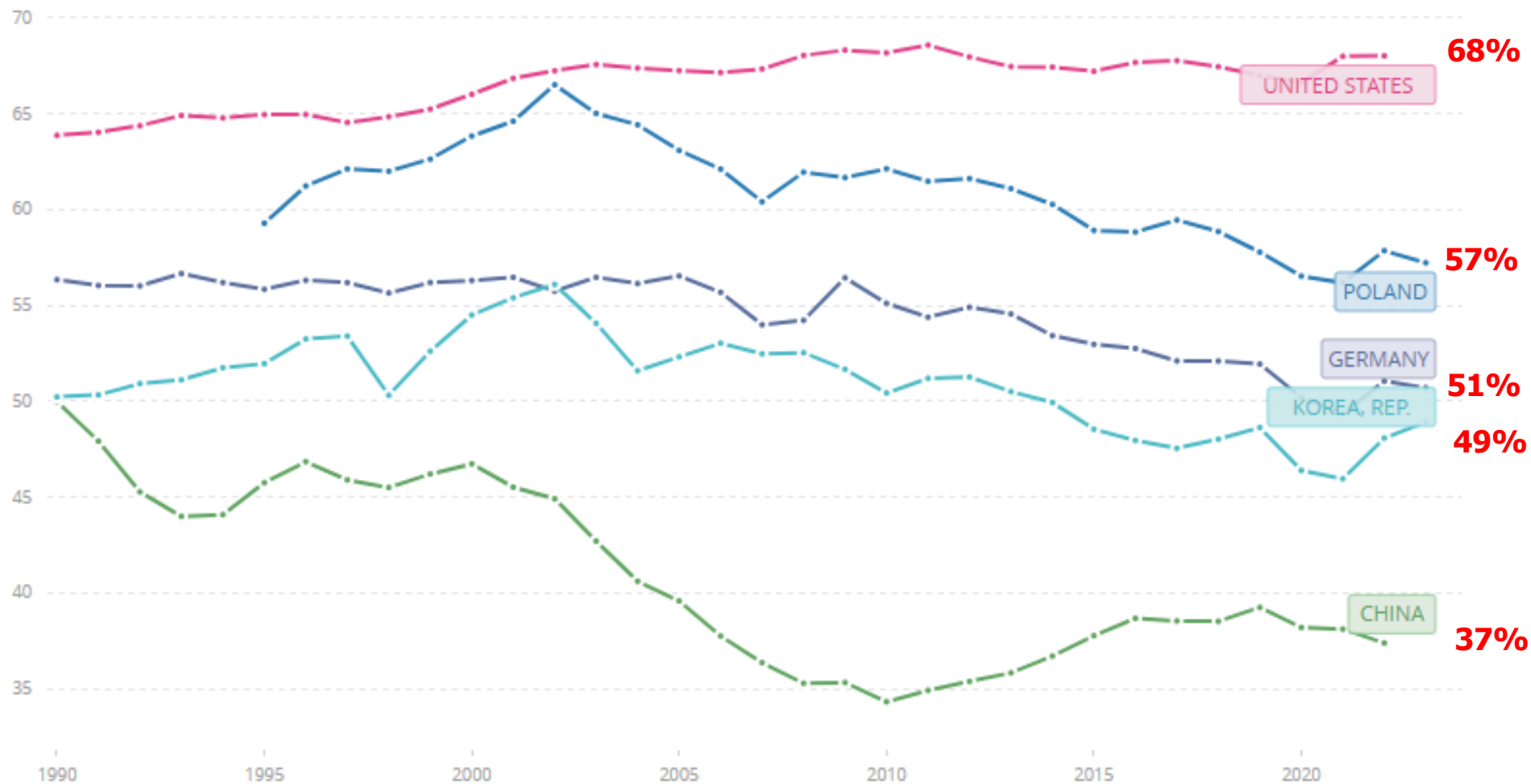
Źródło: GUS (2022), *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021*.

# Rozdysponowanie PKB w latach 2020-2024

| Wyszczególnienie<br><i>Item</i>                                                                            |      | I kwartał<br>(1st quarter)  | II kwartał<br>(2nd quarter) | III kwartał<br>(3rd quarter) | IV kwartał<br>(4th quarter) | I-IV kwartał<br>(1st-4th quarters) |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|-----------------------------|-----------------------------|------------------------------|-----------------------------|------------------------------------|
|                                                                                                            |      | w mln PLN (in PLN millions) |                             |                              |                             |                                    |
|                                                                                                            |      |                             |                             |                              |                             |                                    |
| <b>PRODUKT KRAJOWY BRUTTO</b><br><i>GROSS DOMESTIC PRODUCT</i><br>w tym: (of which)                        | 2020 | 565 282,0                   | 535 513,5                   | 595 475,8                    | 666 637,2                   | 2 362 908,5                        |
|                                                                                                            | 2021 | 602 673,3                   | 628 284,0                   | 674 189,2                    | 756 371,3                   | 2 661 517,8                        |
|                                                                                                            | 2022 | 695 634,9                   | 732 204,1                   | 790 197,0                    | 882 813,9                   | 3 100 849,9                        |
|                                                                                                            | 2023 | 797 156,7                   | 819 518,3                   | 852 977,0                    | 945 621,8                   | 3 415 273,8                        |
|                                                                                                            | 2024 | 835 622,8                   | 867 438,3                   | 911 159,0                    | 1 026 988,2                 | 3 641 208,3                        |
| <b>SPOŻYCIE W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH</b><br><i>CONSUMPTION EXPENDITURE OF THE HOUSEHOLDS SECTOR</i> | 2020 | 348 925,3                   | 298 665,7                   | 347 325,6                    | 323 464,4                   | 1 318 381,0                        |
|                                                                                                            | 2021 | 358 805,3                   | 354 839,9                   | 385 238,3                    | 380 334,6                   | 1 479 218,1                        |
|                                                                                                            | 2022 | 426 523,7                   | 438 512,9                   | 459 996,0                    | 447 036,1                   | 1 772 068,7                        |
|                                                                                                            | 2023 | 482 421,0                   | 473 416,8                   | 506 195,2                    | 472 029,9                   | 1 934 062,9                        |
|                                                                                                            | 2024 | 515 063,3                   | 505 675,6                   | 528 555,5                    | 510 764,4                   | 2 060 058,8                        |

Udział konsumpcji w PKB (2024): **57%**

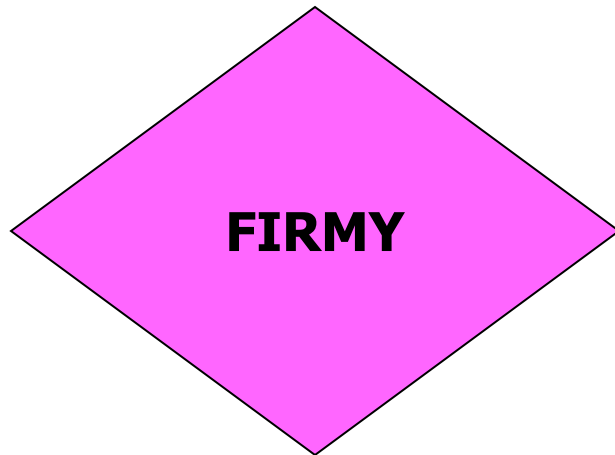
# Konsumpcja (w % PKB)



# Koniunktura konsumencka

| Okres badania ankietowego |                    | Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego w: |                            | Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju w: |                            | Obecne dokonywanie ważnych zakupów | Wskaźnik ufności konsumennej BWUK |
|---------------------------|--------------------|-----------------------------------------------------|----------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|
| Rok                       | Kwartał<br>Miesiąc | ostatnich 12 miesiącach                             | najbliższych 12 miesiącach | ostatnich 12 miesiącach                       | najbliższych 12 miesiącach |                                    |                                   |
|                           |                    | a                                                   | b                          | c                                             | d                          | e                                  |                                   |
|                           |                    | saldo ocen w procentach                             |                            |                                               |                            |                                    |                                   |
|                           |                    | Lata                                                |                            |                                               |                            |                                    |                                   |
| 2014                      |                    | -15,7                                               | -7,3                       | -29,9                                         | -18,4                      | -13,7                              | -17,0                             |
| 2015                      |                    | -10,7                                               | -2,8                       | -21,5                                         | -11,4                      | -8,2                               | -10,9                             |
| 2016                      |                    | -3,9                                                | 0,9                        | -11,0                                         | -9,4                       | -2,5                               | -5,2                              |
| 2017                      |                    | 0,1                                                 | 2,8                        | 1,8                                           | -1,8                       | 9,2                                | 2,4                               |
| 2018                      |                    | 0,6                                                 | 3,6                        | 8,7                                           | 2,8                        | 12,8                               | 5,7                               |
| 2019                      |                    | 4,8                                                 | 6,3                        | 9,7                                           | 1,2                        | 16,4                               | 7,7                               |
| 2020                      |                    | -6,5                                                | -8,4                       | -24,9                                         | -29,1                      | -13,4                              | -16,4                             |
| 2021                      |                    | -10,3                                               | -8,2                       | -38,4                                         | -27,5                      | -13,3                              | -19,6                             |
| 2022                      |                    | -26,4                                               | -31,3                      | -56,2                                         | -50,1                      | -34,9                              | -39,8                             |
| 2023                      |                    | -20,9                                               | -13,6                      | -43,8                                         | -25,5                      | -27,7                              | -26,3                             |
| 2024                      |                    | -7,8                                                | -6,3                       | -25,9                                         | -16,6                      | -13,4                              | -14,0                             |
| 2025                      | 08                 | -9,5                                                | -2,1                       | -25,2                                         | -15,5                      | -8,4                               | -12,1                             |
|                           | 09                 | -3,2                                                | -2,3                       | -19,3                                         | -11,5                      | -5,3                               | -8,3                              |

# Rola firm w obiegu okrężnym



1. Wytwarzają dobra i usługi
2. Otrzymują zapłatę za dobra i usługi
3. Zgłaszają popyt na zasoby
4. Płacą za zasoby
5. Kupują dobra i usługi (inwestycyjne)
6. Oszczędzają i pożyczają
7. Płacą podatki, otrzymują transfery
8. Korzystają z dóbr publicznych

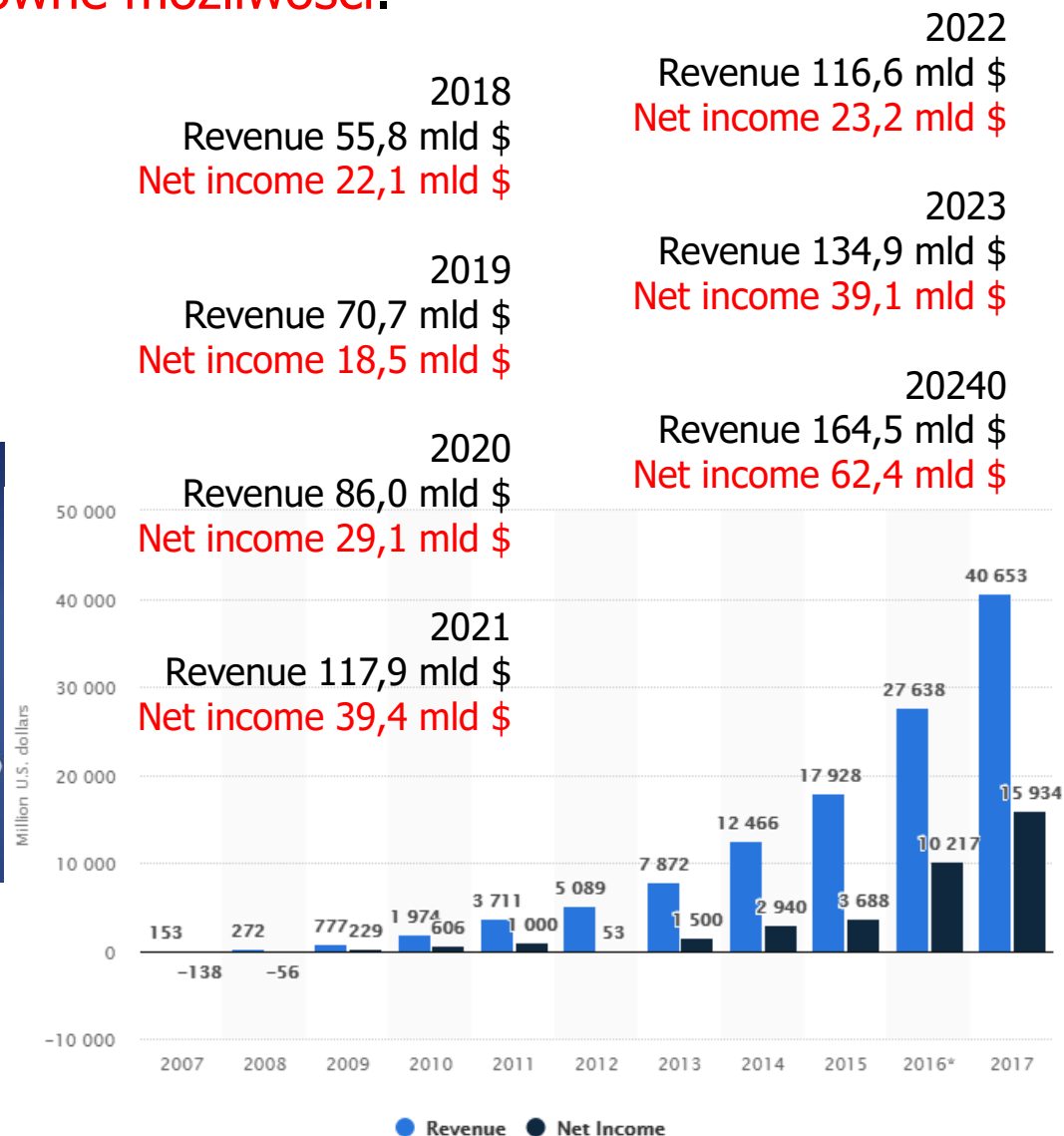
# Przedsiębiorca

Przedsiębiorca - jest to osoba, zajmująca się działalnością gospodarczą, która odkrywa potencjalnie zyskowe możliwości.

Kamerschen, Mc Kenzie, Nardinelli 1991



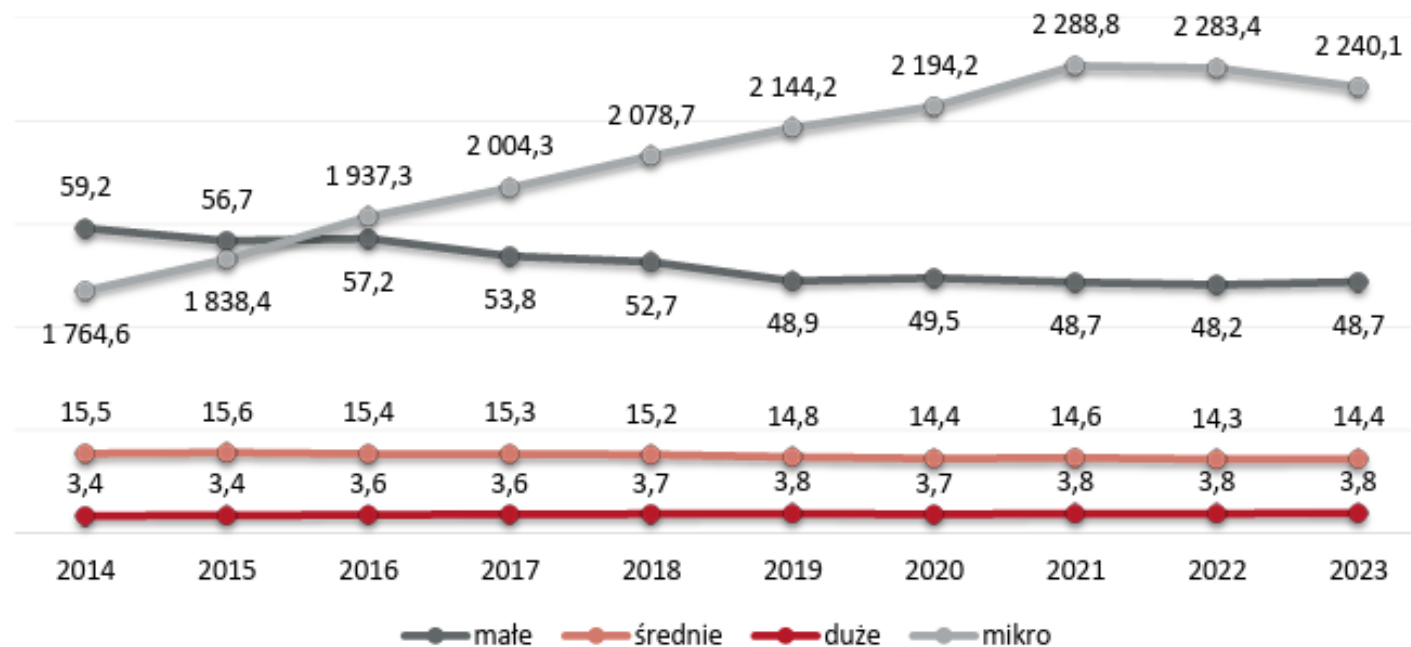
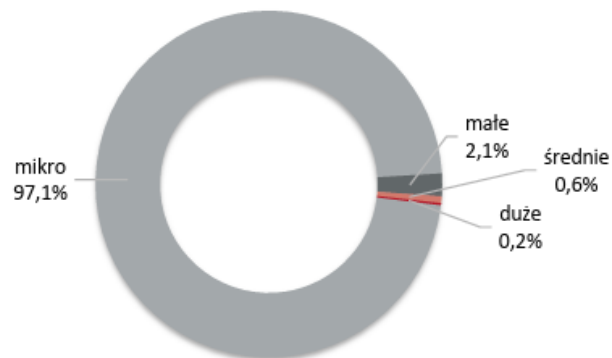
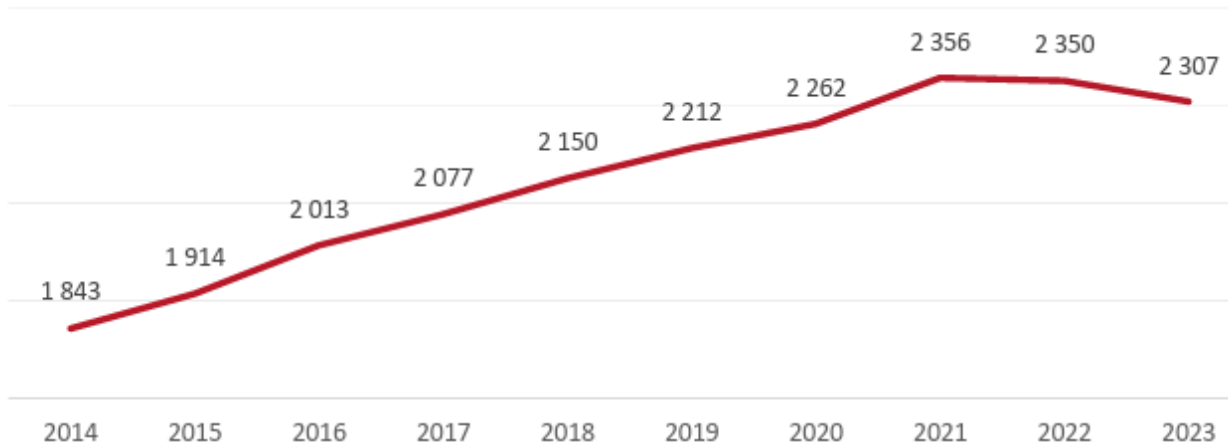
**Mark Zuckerberg**  
net worth 51,2 mld USD (2022)



# Liczba podmiotów gospodarczych, REGON 31.08.2025

| Grupa         | Liczba  | %      |
|---------------|---------|--------|
| 0-9           | 5238760 | 97,1%  |
| 10-49         | 128023  | 2,4%   |
| 50-249        | 26531   | 0,5%   |
| 250-999       | 3417    | 0,1%   |
| 1000 i więcej | 745     | 0,0%   |
| RAZEM         | 5397476 | 100,0% |

# Liczba przedsiębiorstw aktywnych w Polsce (w tys.)



Źródło:  
PARP 2025.

# Udział w tworzeniu PKB różnych grup przedsiębiorstw

| Rok  | PKB (mln zł) | Firmy ogółem | MSP razem | Mikro | Małe | Średnie | Duże  | Inne podmioty | Cła i podatki <sup>39</sup> w relacji do PKB |
|------|--------------|--------------|-----------|-------|------|---------|-------|---------------|----------------------------------------------|
| 2013 | 1 656 895    | 73,8%        | 50,3%     | 30,9% | 8,9% | 10,6%   | 23,5% | 15,0%         | 11,2%                                        |
| 2014 | 1 720 430    | 73,3%        | 49,9%     | 30,1% | 8,9% | 10,9%   | 23,4% | 15,3%         | 11,3%                                        |
| 2015 | 1 800 243    | 74,0%        | 49,9%     | 30,5% | 8,1% | 11,3%   | 24,1% | 14,3%         | 11,7%                                        |
| 2016 | 1 863 487    | 73,3%        | 49,6%     | 30,1% | 8,5% | 11,0%   | 23,7% | 15,0%         | 11,7%                                        |
| 2017 | 1 989 835    | 72,5%        | 49,1%     | 30,2% | 8,2% | 10,7%   | 23,4% | 14,9%         | 12,6%                                        |
| 2018 | 2 126 506    | 72,5%        | 49,0%     | 28,9% | 9,1% | 11,1%   | 23,5% | 14,5%         | 13,0%                                        |
| 2019 | 2 288 492    | 73,0%        | 50,1%     | 30,8% | 8,9% | 10,4%   | 22,9% | 14,2%         | 12,8%                                        |
| 2020 | 2 337 672    | 72,2%        | 44,0%     | 29,7% | 9,2% | 5,1%    | 28,2% | 18,0%         | 9,8%                                         |
| 2021 | 2 631 302    | 71,8%        | 48,1%     | 28,9% | 8,7% | 10,6%   | 23,6% | 14,6%         | 13,6%                                        |
| 2022 | 3 074 798    | 74,1%        | 46,6%     | 27,9% | 8,3% | 10,4%   | 27,5% | 13,4%         | 12,5%                                        |

# Udział w tworzeniu miejsc pracy różnych grup przedsiębiorstw

|                                                    |                          |                           |
|----------------------------------------------------|--------------------------|---------------------------|
| Liczba pracujących w przedsiębiorstwach            | <b>11 564 784 (100%)</b> | <b>163 028 749 (100%)</b> |
| mikro                                              | 4 292 360 (37,1%)        | 49 849 600 (30,6%)        |
| małe                                               | 1 823 842 (15,8%)        | 30 266 288 (18,6%)        |
| średnie                                            | 1 605 549 (13,9%)        | 24 474 412 (15,0%)        |
| duże                                               | 3 843 033 (33,2%)        | 58 438 449 (35,8%)        |
| Liczba pracujących na 1 firmę<br>(dane za 2023 r.) | <b>4</b>                 | <b>5</b>                  |

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Zatrudnieni | <b>7,1 mln – liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwach</b><br>(spadek o 6,07 tys. r/r)<br><b>55,0% – udział sektora MSP w strukturze przeciętnego zatrudnienia</b> (spadek o 0,5 p.p. r/r)<br><b>3,1 – przeciętna liczba zatrudnionych na 1 podmiot</b><br>(3,0 w 2022 r.) |
|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

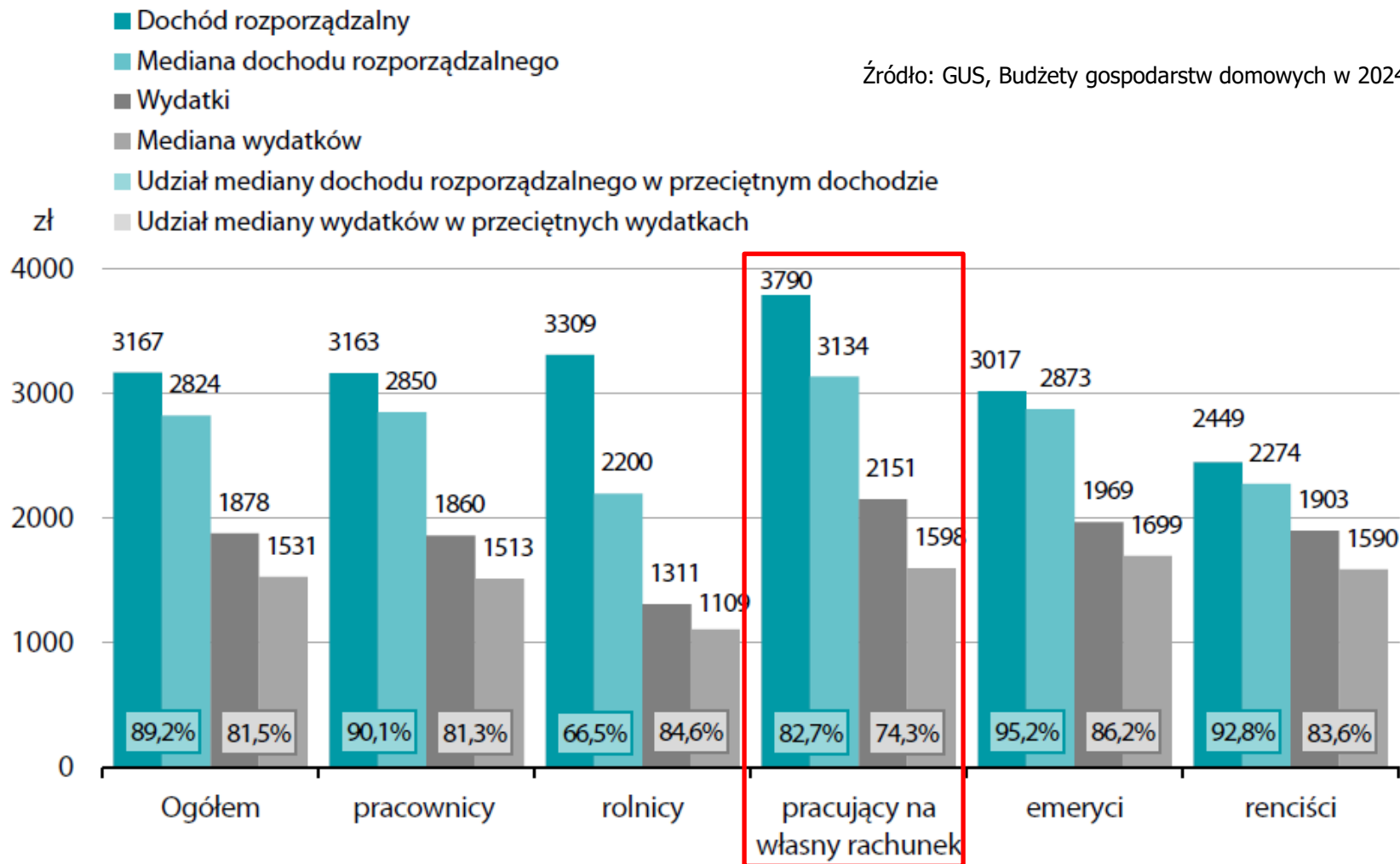
# Rozdysponowanie PKB w latach 2020-2024

| Wyszczególnienie<br><i>Item</i>                                                     |      | I kwartał<br>(1st quarter)  | II kwartał<br>(2nd quarter) | III kwartał<br>(3rd quarter) | IV kwartał<br>(4th quarter) | I-IV kwartał<br>(1st-4th quarters) |
|-------------------------------------------------------------------------------------|------|-----------------------------|-----------------------------|------------------------------|-----------------------------|------------------------------------|
|                                                                                     |      | w mln PLN (in PLN millions) |                             |                              |                             |                                    |
|                                                                                     |      |                             |                             |                              |                             |                                    |
| <b>PRODUKT KRAJOWY BRUTTO</b><br><i>GROSS DOMESTIC PRODUCT</i><br>w tym: (of which) | 2020 | 565 282,0                   | 535 513,5                   | 595 475,8                    | 666 637,2                   | 2 362 908,5                        |
|                                                                                     | 2021 | 602 673,3                   | 628 284,0                   | 674 189,2                    | 756 371,3                   | 2 661 517,8                        |
|                                                                                     | 2022 | 695 634,9                   | 732 204,1                   | 790 197,0                    | 882 813,9                   | 3 100 849,9                        |
|                                                                                     | 2023 | 797 156,7                   | 819 518,3                   | 852 977,0                    | 945 621,8                   | 3 415 273,8                        |
|                                                                                     | 2024 | 835 622,8                   | 867 438,3                   | 911 159,0                    | 1 026 988,2                 | 3 641 208,3                        |
| <b>NAKŁADY BRUTTO NA ŚRODKI TRWAŁE</b><br><i>GROSS FIXED CAPITAL FORMATION</i>      | 2020 | 79 214,4                    | 92 514,7                    | 106 161,0                    | 156 826,1                   | 434 716,2                          |
|                                                                                     | 2021 | 77 503,6                    | 96 982,8                    | 112 107,8                    | 163 945,7                   | 450 539,9                          |
|                                                                                     | 2022 | 88 305,0                    | 103 485,6                   | 123 983,7                    | 193 886,8                   | 509 661,1                          |
|                                                                                     | 2023 | 100 922,6                   | 129 526,8                   | 143 898,4                    | 237 030,3                   | 611 378,1                          |
|                                                                                     | 2024 | 107 675,9                   | 138 858,7                   | 141 805,0                    | 226 484,3                   | 614 823,9                          |
| <b>PRZYROST RZECZOWYCH ŚRODKÓW OBROTOWYCH</b><br><i>CHANGES IN INVENTORIES</i>      | 2020 | 8 109,1                     | 2 212,5                     | -4 533,8                     | 4 064,6                     | 9 852,4                            |
|                                                                                     | 2021 | 20 352,0                    | 20 465,2                    | 40 701,2                     | 47 936,7                    | 129 455,1                          |
|                                                                                     | 2022 | 49 259,6                    | 26 283,1                    | 46 024,2                     | 52 327,4                    | 173 894,3                          |
|                                                                                     | 2023 | 12 952,1                    | -2 620,0                    | -8 025,0                     | -10 688,9                   | -8 381,8                           |
|                                                                                     | 2024 | -8 825,0                    | -9 415,6                    | 24 362,4                     | 21 448,6                    | 27 570,4                           |

Udział inwestycji w PKB (2024): 17%

Źródło: GUS, 2025.

# Dochody dyspozycyjne i wydatki gospodarstw domowych na 1 osobę w Polsce, 2024



Źródło: GUS, Budżety gospodarstw domowych w 2024 r.

Dochód rozporządzalny (na 1 osobę) jest wyższy o 20% niż pracownika etatowego.

# Majątek brutto, majątek netto i zadłużenie gospodarstw domowych w Polsce (2016)

| Status osoby referencyjnej | Majątek brutto    |                   | Majątek netto     |                   | Zadłużenie |                   |                   |
|----------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|------------|-------------------|-------------------|
|                            | Mediana (tys. zł) | Średnia (tys. zł) | Mediana (tys. zł) | Średnia (tys. zł) | % GD       | Mediana (tys. zł) | Średnia (tys. zł) |
| Pracujący                  | 293               | 410               | 256               | 370               | 53         | 16                | 74                |
| Samozatrudniony            | 718               | 1123              | 672               | 1074              | 48         | 27                | 103               |
| Emerytowany                | 234               | 314               | 225               | 300               | 24         | 3                 | 14                |
| Inny niepracujący          | 217               | 312               | 183               | 274               | 30         | 4                 | 43                |

Źródło: NBP (2017), Zasobność gospodarstw domowych w Polsce.

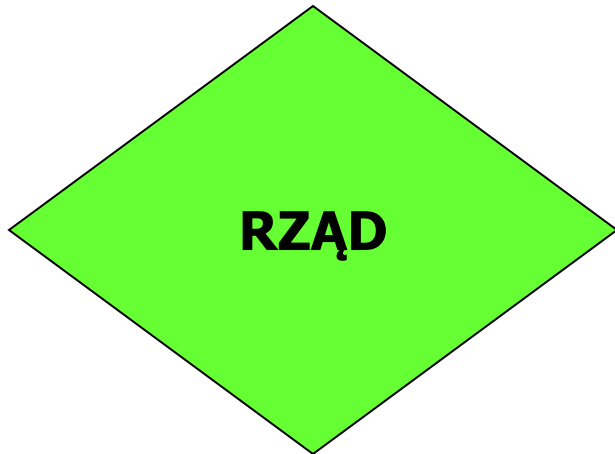
# Najbogatsi przedsiębiorcy na świecie

| Lp. | Imię i nazwisko           | Majątek netto<br>(w mld USD),2023 | Majątek netto<br>(w mld USD),2025 | Źródło bogactwa    | Kraj    |
|-----|---------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|--------------------|---------|
| 1   | Elon Musk                 | 249                               | 489                               | Tesla, SpaceX      | USA     |
| 2   | Bernard Arnault z rodziną | 209                               | 158                               | LVMH               | Francja |
| 3   | Jeff Bezos                | 161                               | 235                               | Amazon             | USA     |
| 4   | Larry Ellison             | 152                               | 348                               | Oracle             | USA     |
| 5   | Warren Buffett            | 121                               | 149                               | Berkshire Hathaway | USA     |
| 6   | Larry Page                | 115                               | 203                               | Google             | USA     |

Źródło: Forbes (2023, 2025).



# Rola rządu w obiegu określonym



1. Dostarcza dobra publiczne
2. Kupuje dobra i usługi
3. Kupuje zasoby (np. pracę)
4. Pożycza (rzadziej oszczędza)
5. Pobiera podatki
6. Płaci tzw. transfery

# Rozdysponowanie PKB w latach 2020-2024

| Wyszczególnienie<br><i>Item</i>                                                                                                |      | I kwartał<br>(1st quarter)  | II kwartał<br>(2nd quarter) | III kwartał<br>(3rd quarter) | IV kwartał<br>(4th quarter) | I-IV kwartał<br>(1st-4th quarters) |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|-----------------------------|-----------------------------|------------------------------|-----------------------------|------------------------------------|
|                                                                                                                                |      | w mln PLN (in PLN millions) |                             |                              |                             |                                    |
| <b>PRODUKT KRAJOWY BRUTTO</b><br><i>GROSS DOMESTIC PRODUCT</i><br>w tym: (of which)                                            | 2020 | 565 282,0                   | 535 513,5                   | 595 475,8                    | 666 637,2                   | 2 362 908,5                        |
|                                                                                                                                | 2021 | 602 673,3                   | 628 284,0                   | 674 189,2                    | 756 371,3                   | 2 661 517,8                        |
|                                                                                                                                | 2022 | 695 634,9                   | 732 204,1                   | 790 197,0                    | 882 813,9                   | 3 100 849,9                        |
|                                                                                                                                | 2023 | 797 156,7                   | 819 518,3                   | 852 977,0                    | 945 621,8                   | 3 415 273,8                        |
|                                                                                                                                | 2024 | 835 622,8                   | 867 438,3                   | 911 159,0                    | 1 026 988,2                 | 3 641 208,3                        |
| <b>SPOŻYCIE W SEKTORZE INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH</b><br><i>CONSUMPTION EXPENDITURE OF GENERAL GOVERNMENT SECTOR</i> | 2020 | 98 881,6                    | 102 944,6                   | 107 040,6                    | 136 237,5                   | 445 104,3                          |
|                                                                                                                                | 2021 | 106 119,0                   | 114 397,9                   | 118 325,9                    | 154 154,9                   | 492 997,7                          |
|                                                                                                                                | 2022 | 119 201,0                   | 133 625,0                   | 140 583,0                    | 168 438,1                   | 561 847,1                          |
|                                                                                                                                | 2023 | 139 349,9                   | 152 200,9                   | 156 358,9                    | 199 223,9                   | 647 133,6                          |
|                                                                                                                                | 2024 | 163 134,0                   | 181 966,0                   | 179 176,0                    | 232 133,0                   | 756 409,0                          |

Udział spożycia w sektorze rządowym i samorządowym w PKB (2024): **21%**

# Wydatki publiczne jako % nominalnego PKB

| Country        | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | .. | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|----------------|------|------|------|------|----|------|------|------|------|------|
| Australia      | 34,0 | 36,8 | 36,3 | 35,2 |    | 43,7 | 46,6 | 41,5 | 41,6 | 38,6 |
| Austria        | 49,5 | 52,8 | 52,8 | 50,7 |    | 48,4 | 57,1 | 56,1 | 49,1 | 52,7 |
| Belgium        | 49,8 | 53,7 | 52,6 | 53,6 |    | 52,0 | 59,2 | 55,5 | 51,8 | 53,3 |
| Czech Republic | 41,2 | 44,6 | 43,8 | 43,2 |    | 41,0 | 47,1 | 46,5 | 40,4 | 43,9 |
| Denmark        | 51,5 | 58,1 | 57,7 | 57,7 |    | 49,6 | 53,6 | 49,9 | 49,8 | 46,8 |
| Estonia        | 39,7 | 44,7 | 40,5 | 37,6 |    | 39,5 | 44,8 | 41,5 | 39,1 | 43,7 |
| Finland        | 49,3 | 56,2 | 55,8 | 55,2 |    | 53,3 | 57,0 | 55,8 | 52,6 | 55,9 |
| France         | 53,3 | 56,7 | 56,6 | 55,9 |    | 55,3 | 61,4 | 59,1 | 55,3 | 57,0 |
| Germany        | 44,1 | 48,3 | 48,0 | 45,2 |    | 44,9 | 50,3 | 51,0 | 45,6 | 48,4 |
| Greece         | 50,6 | 54,0 | 51,4 | 51,9 |    | 48,5 | 59,8 | 57,5 | 47,7 | 49,5 |
| Hungary        | 49,2 | 51,2 | 49,8 | 49,9 |    | 45,6 | 51,3 | 48,4 | 45,8 | 49,2 |
| Ireland        | 42,8 | 48,2 | 65,5 | 47,1 |    | 24,5 | 27,4 | 24,4 | 23,9 | 22,7 |
| Italy          | 48,6 | 51,9 | 50,5 | 49,7 |    | 48,6 | 57,0 | 54,1 | 48,4 | 54,0 |
| Japan          | 36,9 | 41,9 | 40,7 | 41,9 |    | 38,7 | 47,3 | 44,5 | 38,8 | 40,6 |
| Korea          | 31,0 | 33,5 | 31,0 | 32,3 |    | 33,9 | 38,1 | 37,8 | 31,9 | 35,2 |
| Netherlands    | 46,2 | 51,4 | 51,3 | 49,8 |    | 41,9 | 48,3 | 45,8 | 42,1 | 43,2 |
| Norway         | 39,8 | 46,2 | 45,2 | 43,9 |    | 51,5 | 58,2 | 48,3 | 51,1 | 46,7 |
| Poland         | 43,2 | 44,6 | 45,4 | 43,4 |    | 41,7 | 48,4 | 44,1 | 41,4 | 46,9 |
| Portugal       | 44,8 | 49,8 | 51,5 | 49,3 |    | 42,5 | 49,3 | 47,5 | 42,5 | 42,3 |
| Slovenia       | 44,1 | 48,7 | 49,5 | 49,9 |    | 43,3 | 51,2 | 49,2 | 43,8 | 46,5 |
| Spain          | 41,4 | 46,2 | 46,3 | 45,7 |    | 42,1 | 52,4 | 50,0 | 42,0 | 45,4 |
| Sweden         | 51,8 | 54,9 | 52,4 | 51,5 |    | 49,1 | 52,1 | 49,1 | 49,7 | 49,4 |
| Switzerland    | 32,1 | 34,1 | 33,9 | 33,7 |    | 32,7 | 37,8 | 36,5 | 33,3 | 33,2 |
| United Kingdom | 47,2 | 50,8 | 49,8 | 48,2 |    | 41,0 | 51,5 | 48,4 | 40,9 | 47,1 |
| United States  | 39,2 | 43,2 | 42,8 | 41,6 |    | 38,3 | 47,8 | 44,9 | 38,2 | 39,1 |

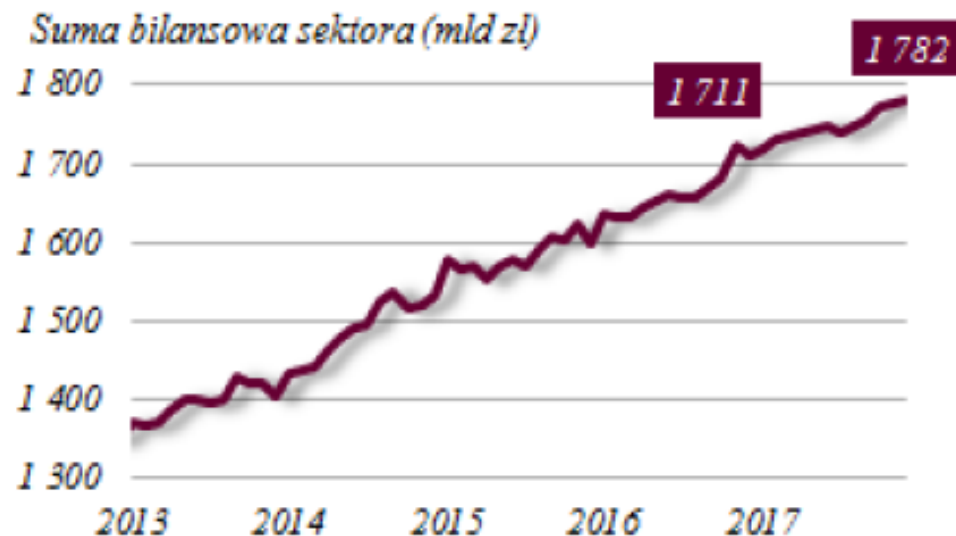
Źródło: OECD 2025.

# Rola sektora finansowego w obiegu określonym



1. Dostarcza pieniądze (udziela kredytów)
2. Kupuje pieniądze (depozyty)
3. Kupuje dobra i usługi oraz zasoby
4. Płaci za dobra i usługi oraz zasoby
5. Płaci podatki, otrzymuje transfery
6. Korzysta z dóbr publicznych

# Rola sektora bankowego w gospodarce

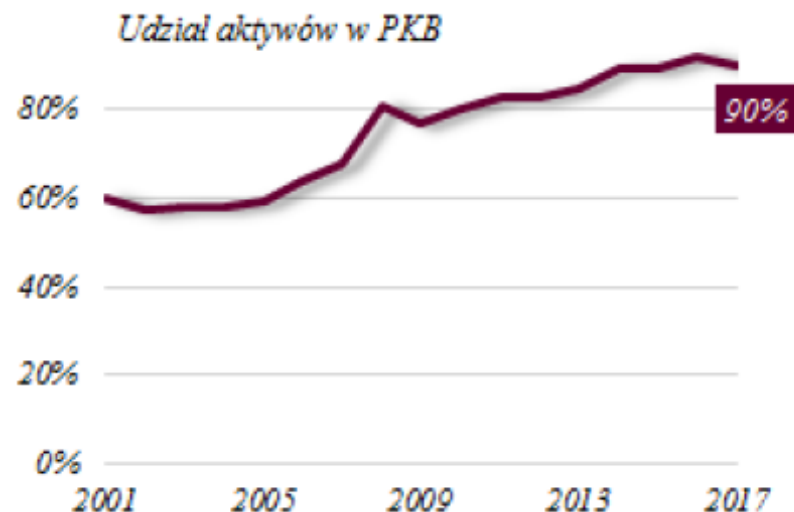


**Aktywa 2024**

**3334 mld PLN**

**PKB 2024**

**3641 mld PLN**



Źródło: KNF (2025), GUS (2025).

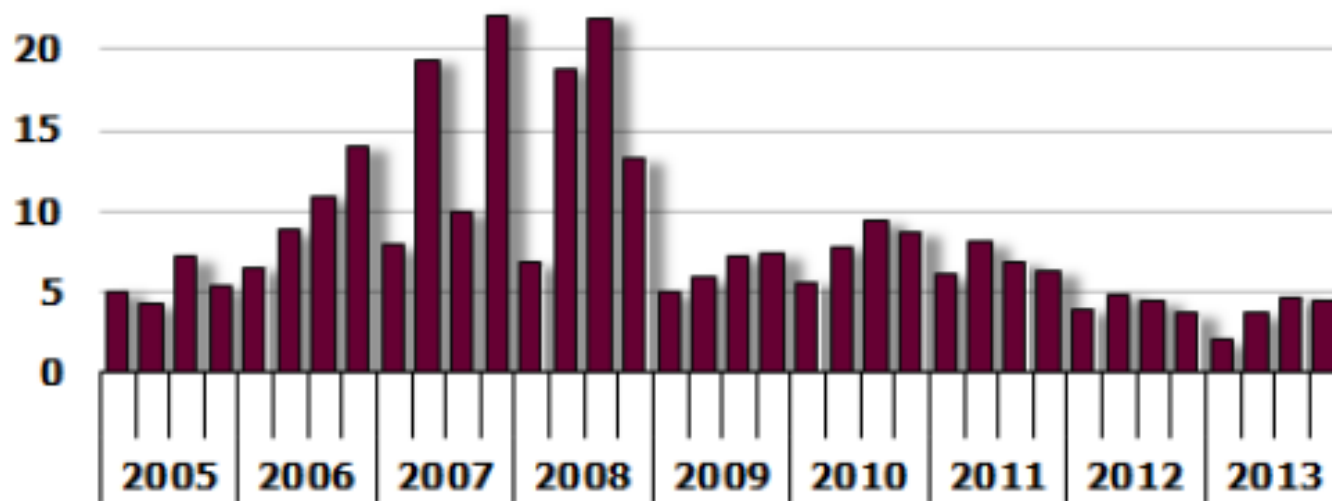
# Kredyty mieszkaniowe a inwestycje na rynku mieszkaniowym

Kwartałna zmiana (skorygowana) stanu kredytów (mld zł)

**MIESZKANIOWE**

**+14,3 mld zł;**

**+4,5%**



Źródło: KNF.

| Wskaźnik                                            | Jednostka | 2004  | 2005  | 2006  | 2007  | 2008  | 2009  | 2010  | 2011  | 2012  | 2013  |
|-----------------------------------------------------|-----------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia | w tys.    | 114,9 | 123,9 | 168,4 | 247,7 | 230,1 | 178,8 | 174,9 | 184,1 | 165,1 | 138,7 |
| Mieszkania, których budowę rozpoczęto               | w tys.    | 101,1 | 105,8 | 138,0 | 185,1 | 174,7 | 142,9 | 158,1 | 162,2 | 141,8 | 127,4 |
| Mieszkania oddane do użytkowania                    | w tys.    | 108,1 | 114,1 | 115,4 | 133,7 | 165,2 | 160,0 | 135,8 | 131,0 | 152,9 | 145,1 |

Źródło: GUS.

# Kredyty mieszkaniowe a średnia cena mieszkania (rynek pierwotny, oferty)

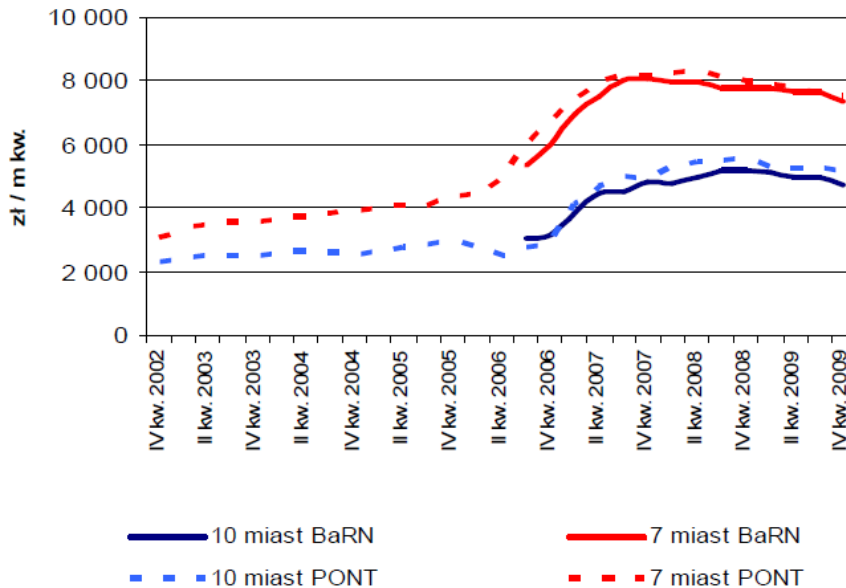
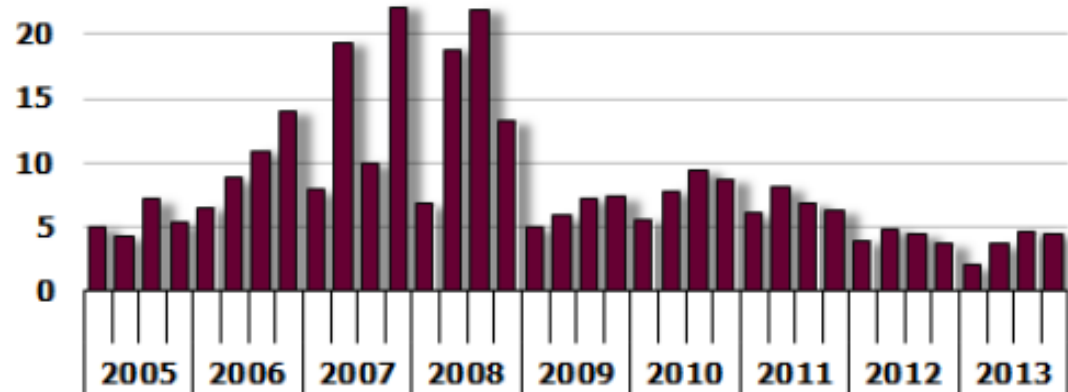
Kwartalna zmiana (skorygowana) stanu kredytów (mld zł)

**MIESZKANIOWE**

**+14,3 mld zł;**

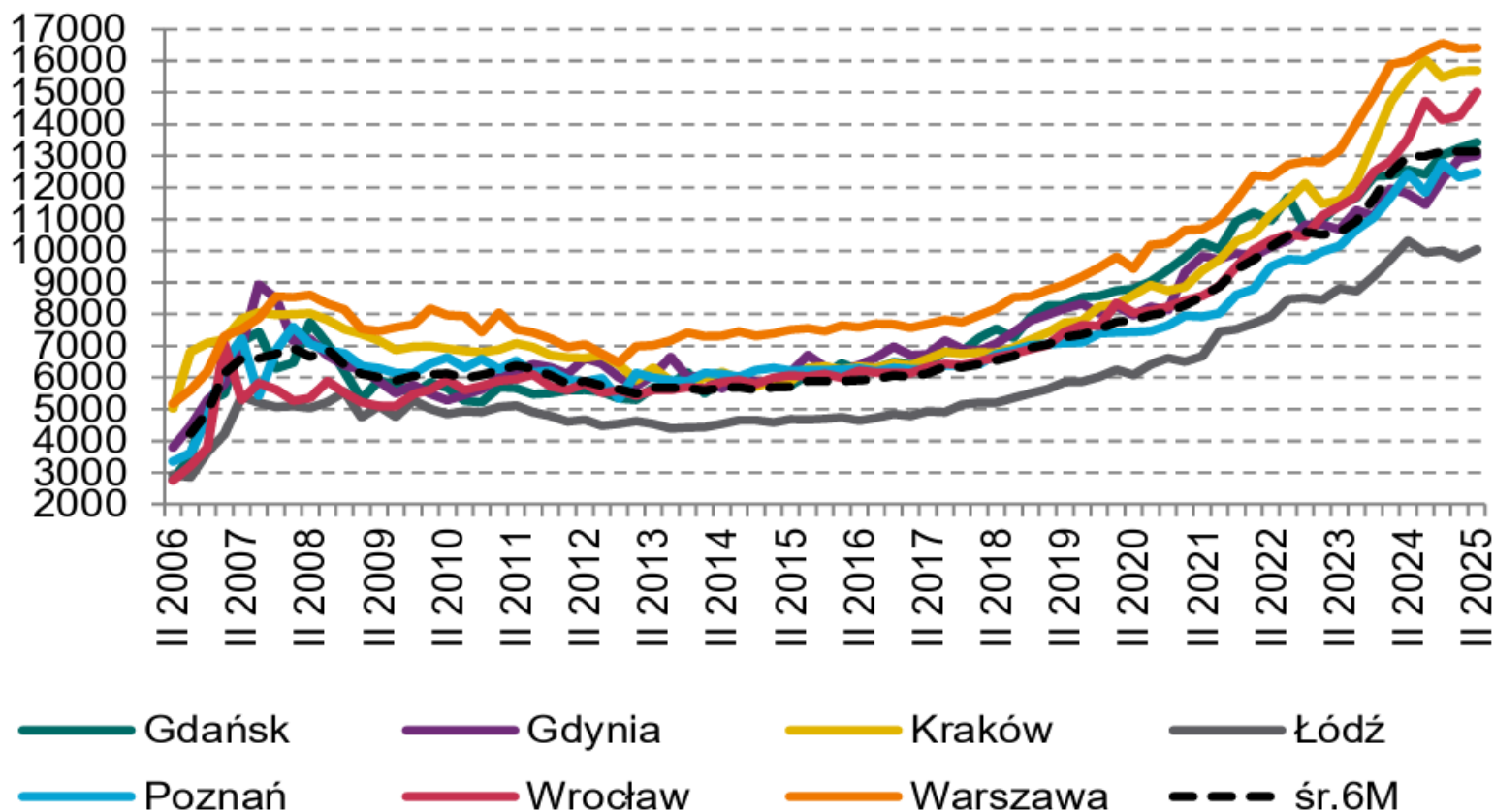
**+4,5%**

Źródło: KNF.



Źródło: NBP.

# Transakcyjne ceny mkw. mieszkań na rynku pierwotnym w Warszawie i 6M, w zł



Szacowana stopa zwrotu z kapitału własnego (ROE) deweloperów mieszkaniowych z projektów inwestycyjnych w 7. miastach wyniosła ok. **22%**.

ROE modyfikowane = wynik finansowy netto / (przychody ze sprzedaży - wynik netto ze sprzedaży)